

SLOVENSKI

Direktor: Rudi Janžura — Odgovorni urednik: Sergej Vošnjak — Tiska skarna »Slovenskega poročevalca«
— Uredništvo: Ljubljana, Temiščeva ulica 5, telefon 23-322 do 23-326 — Uprava: Ljubljana, Copova ul. 50-III., telefon 22-575 in 22-621 — Oglasi oddelček: Ljubljana, Kardeljeva ulica 6, telefon 21-896, za ljubljanske naročnike 20-163 za zunanje 21-832 — Poštni predal 29 — Tek. račun NB 601—T-163 — Mesečna naročnina 200 din

Poročevalec

IV. kongres SZDL Slovenije končal delo

Miha Marinko predsednik Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije

GOVOR EDVARDA KARDELJA — POČASTITEV OBLETNICE USTANOVITVE OF — KONGRES SPREJEL RESOLUCIJE IN ODOBRILO DELO GLAVNEGA ODBORA OF — IZVOLJEN NOVI GLAVNI IN NADZORNI ODBOR — BORIS KRAIGHER SEKRETAR SZDL — POZDRAVNO PISMO MARŠALU TITU — GLAVNI ODBOR IZVOLIL PREDSEDSTVO

Tretjega dne je zasedal IV. kongres SZDL plenarno. Delegati so prihajali v kongresno dvorano že pred deveto uro. Nekaj minut po deveti pa so bila vsa mesta v dvorani že zasedena. Ze v večeršnjih popoldanskih urah se je zvedelo, da je prisel v Ljubljano tov. Edvard Kardelj. Delegati in gosti kongresa so vedeli, da bo prisostvoval današnjemu delu kongresa in da bo na tem zasedanju najbrže tudi govoril. Zato je bil velik interes za današnje zasedanje razumljivo.

Ko je četrč čez deveto uro stopilo v kongresno dvorano delovno predsedstvo in so delegati opazili med člani delovnega predsedstva tudi tov. Edvarda Kardeja, so vsi vstali in priredili dragemu prijatelju večminutne ovacije.

Slavna obletnica OF

Prvemu delu dopoldanskega zasedanja je predsedoval Tone Fajfar. Uvodoma je poudaril, da je prav, da se kongres spomni na današnji dan lepih obletnic naše Osvobodilne fronte. 27. aprila 1941. leta je KP zbrala progresivne patriotske sile našega ljudstva in jih povezala v Osvobodilno fronto, ki je stopila na čelo zmagovite narodnoosvobodilne borbe. »Danes pred desetimi leti,« je nadaljeval tov. Fajfar, »je Osvobodilna fronta doživela drugi pomembni dan, ko smo na zborovanju na Pugledu potrdili enotnost naše organizacije in osvobodilnega gibanja. Do tedaj je Osvobodilna fronta imela še elemente koalicijske. Na zborovanju na Pugledu pa je prišla njena enotnost do polne izraza in je bila potrjena vodilna vloga KP v osvobodilnem boju. To zborovanje na Pugledu je bilo dejansko I. kongres Osvobodilne fronte. Zato je prav, da se ob 10-letnici tega zgodovinskega dogodka še posebej spomnimo.

POZDRAV PATRULJE S PUGLEDA

Predsedujoči je sporočil kongresu, da je prišla s Pugleda partizanska patrolja, ki želi pozdraviti kongres. To sporočilo so delegati pozdravili z dolgotrajnim ploskanjem. Skozi dvorano sta stopala pred govorniški oder dva partizana v starih partizanskih oblekah. Na prsih sta imela pripeta številna odlikovanja. Eden izmed njih je imel v rokah šopek cvetja. Vsi delegati so vstali v pozdrav patrolji, za tem je član patrolje prebral kongresu pozdravno pismo, ki so ga poslali udeleženci proslave desete obletnice zbora na Pugledu, ki je bil 26. IV. t. l. Po pozdravu je drugi član patrolje izročil delovnemu predsedniku šopek rož iz vasi Pugled.

Razprava o predlogih kongresnih komisij

Fajfar Tone je sporočil delegatom, da je kongres dobil novih 67 brzojav in pozdravov, ko so jih poslali delovni kolektivi in politične organizacije iz vseh krajev Slovenije. Za tem je prišel kongres na četrto točko dnevnega reda — poročilo nadzornega odbora, katerega je prebral tov. Novak in v katerem nadzorni odbor predlaga, da se odobri izvršnemu odboru OF razrešeno. Njegovo poročilo je kongres soglasno sprejel.

V imenu komisije za politična in organizacijska vprašanja je podala kongresu poročilo Vida Tomšič. Uvodoma je ugotovila, da je mnogo diskutantov razpravljalo na večeršnjem zasedanju komisije o mednarodnih vprašanjih, nakar so diskutanti povezovali to diskusijo s položajem narodnih manjšin. Nadalje, da je diskusija obravnavala vlogo Socialistične zveze v našem političnem življenju. Razprava je pokazala, da postaja SZDL središče političnega dogajanja. Diskusija je poudarila nujnost, da Socialistična zveza obravnava aktualna vprašanja našega družbenega dogajanja, dalje da se je treba (Nadaljevanje na 2. strani.)

Pozdravno pismo tovarišu Titu

DRAGI TOVARIS MARŠAL

Z zgodovinskega kongresa, ki je še više dvignil zastavo socializma v naši domovini in ponovno poudaril odločno voljo slovenskega delovnega ljudstva za nadaljevanje poti socialistične graditve, pošljamo Vam, našemu učitelju in voditelju, borbeno pozdrave.

Naloga, ki so pred nami in o katerih smo razpravljali na našem kongresu, bodo osnova našega bodočega dela. Poglobljanje socialistične demokracije, utrjevanje in razširitev delavskega upravljanja, borba za pravičen razvoj naše vasi so za nas pot, ki pelje k boljši bodočnosti našega delovnega človeka, pot, za katero so naši narodi žrtvovali svoje najboljše sinove, pot, na kateri je omahnil v smrt eden naših najboljših tovarišev — Boris Kidrič. Delo vsakega posameznega borca za socializem naj bo del te poti. Vi ste v svojem govoru nad odprtim grobom tovariša Kidriča govorili o razdelitvi bremena, ki ga je doslej nosil on. Zago-tavljamo Vam, dragi tovariš Maršal, da hočemo tudi mi — borci socialistične fronte — biti deležni tega bremena in tako doprinesiti k čim hitrejši izgradnji socializma pri nas.

Vemo, da stojte pred nami velike naloge. Vedno imamo pred očmi Vaše besede o socialistični zavesti našega delovnega človeka. Ta revolucionarna zavest nam je omogočila, da smo tako hitro in temeljito prešli k resničnemu socialističnemu upravljanju, ki predstavlja novo stran v zgodovini delavskega gibanja in ki je dostojen odgovor moskovskim revizionistom. Dvigati to zavest, dvigati raven našega delovnega človeka je važna naloga Socialistične zveze delovnega ljudstva. Zavedamo se, da na ta način krepimo fronto socializma ne samo pri nas, temveč, da to pomeni krepitev socialističnih sil v svetu, v katerem postajajo novi odnosi med ljudmi stvarnost. Pozdravljamo našo zunanjo politiko, politiko krepitve Organizacije zedinjenih narodov, politiko sodelovanja z našimi sosedi, politiko prijateljstva z vsemi naprednimi in socialističnimi silami v svetu, politiko, ki je pod Vašim vodstvom razbila načrte Kremļa — izolacijo naše domovine in ki nas je uvrstila med narode, o katerih morajo voditi računa vsi, ki verujejo v svobodo in napredek.

Vemo, da je naša pot težka in se zavedamo vseh težav, s katerimi se moramo danes boriti. Toda naša vera v zmago socializma je trdna in je ne more omajati nihče. Misli ob zaključku našega kongresa veljajo Vam, ne samo kot predsedniku Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije in šefu države, temveč tudi kot komandantu herojske in s slavo ovenčane ljudske armade, ki je eden najmočnejših porokov naše svobode in neodvisnosti.

Dragi tovariš Maršal!

Naš kongres ni bil samo mogočna manifestacija politične strnjnosti, bratstva in edinstva naših delovnih ljudi. Bil je tudi po svoji obliki deloven kongres, ki je jasno začrtal našo pot. Obljubljamo Vam, da bomo po tej poti stopali odločno in smelo s ponosno zavestjo borcev, ki vedo, da jim poveljujete Vi.

Naj živi Socialistična zveza delovnega ljudstva!

Naj živi naša socialistična domovina!

DELEGATI IV. KONGRESA SZDL SLOVENIJE

Govor tovariša Edvarda Kardeja

Tovariši in tovarišice!

Dovolite mi, da se z nekaj besedami dotaknem problemov, ki jih je iznesel tov. Kraigher v svojem referatu in ki jih postavlja tudi predložena resolucija komisije za politiko na vasi. Jaz se s predlagano resolucijo strinjam, da bi morala biti dobro bit malo konkretnjeji v karakteristiki naše ekonomske politike na vasi. Očitno je, da je ta politika danes naš najvažnejši notranji politični problem, a v nekem smislu tudi najvažnejši ekonomski problem, če ne že po svoji specifičnosti težji v našem gospodarstvu, pa vsaj po vsestranskem vplivu na razvoj socialističnih odnosov v njem. Zato je zares potrebno, da tej problematiki posvetimo največjo skrb in mnogo praktičnega dela. Pri vsem tem gre tu za take vrste aktivnosti, ki se ne da v vseh podrobnostih voditi iz centra. Potrebna je množična aktivnost, samoiniciativno udejstvovanje vseh socialističnih faktorjev na vasi, velika raznovrstnost in obenem skrajna previdnost v izbiri sredstev in predvsem odpora od administrativnih sredstev v ekonomskih sferah te problematike.

Da bi zagotovili tak razvoj, je zlasti potrebna jasnost perspektive socialističnega razvoja na vasi. Ona mora v prvi vrsti obstojati v glavah aktivnih članov Socialistične zveze delovnega ljudstva. Naj ponovim, kar smo že tolikokrat ponavljali in je vedno enako resnično: samo ljudje, ki vedo kaj hočejo in kam hočejo, se pravi samo ljudje, ki jim je jasen cilj, se bodo vselej lahko znašli v zloženih vprašanjih, ki jih postavlja dnevna praksa naše politike in našega gospodarstva na vasi.

Zato je bilo zelo koristno, da je kongres Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije postavil to vprašanje na svoj dnevni red.

Uredba o imovinskih odnosih v zadrukah je neke vrste mejnik v soc. razvoju naše vasi

Različiti to vprašanje je zlasti važno sedaj po uredbi o imovinskih odnosih v zadrukah, ki je vsakakor neke vrste mejnik v socialističnem razvoju naše vasi in ki — kakor vsaka sprememba smeri — povzroča občutek nejasnosti v nekaterih glavah. Mimogrede bi hotel predvsem

še enkrat poudariti, da ta mejnik niso postavile neke spremembe v ciljih naše socialistične politike na vasi, pač pa spremembe v družbeno-ekonomskih odnosih, ki so nastale v zadnjih letih v naši deželi kot rezultat uspehov v graditvi materialnih osnov naše družbe in socialističnih družbenih odnosov. Uredba o imovinskih odnosih v zadrugi ni ima predvsem za cilj, spraviti ekonomske odnose v našem poljedelstvu in sklad z ekonomskimi odnosi na drugih področjih našega gospodarstva s tem, da se ukinjajo vsi administrativni ukrepi, ki otežujejo svobodni razvoj ekonomskih sil v kmetijski proizvodnji. O obli-

Sovražne parole ne predstavljajo resne nevarnosti

Razume se, da so celi stvari najprej poskušali dati ton razni sovražni elementi in tisti bogati ljudje na vasi, ki se nikakor nečejo pomiriti z dejstvom, da ne morejo biti več neomejeni gospodarji na vasi. Iz teh vrst so se slišali glasovi, da je uredba pravzaprav rezultat njihove zmage in da je ona priznanje neefikasnosti socialističnih gospodarskih odnosov v kmetijski produkciji. Seveda so bili glasovi spremljani tudi s parolami, da so najnovejši ukrepi naše oblasti posledica pritiska iz inozemstva in podobno. Čeprav take parole trenutno lahko odigrajo neko negativno vlogo, vendarle v končni liniji ne predstavljajo resne nevarnosti za našo politiko na vasi. To so muhe enodnevnice, ki same zelo hitro propadejo, kajti življenje jim ugaša z vsakim dnem naše prakse, ki jih demantira. Toda, ce tudi ti pojavi niso važni s te strani, imajo vendarle svoj pomen. Oni govorijo o trdoživosti teh kapitalističnih elementov in nam ponovno jasno dokazujejo, da je njihova ekonomska omejitev in v končni liniji njihova likvidacija neobhodno potrebna.

Toda tu in tam se je pojavila tudi nejasnost v socialističnih vrstah in v našem gospodarskem aparatu.

Tu imamo opraviti predvsem z dvema vrstama pojavov. Nekateri smatrajo, da z uredbo o imovinskih odnosih v zadrukah pravzaprav spravljamo v zagato vso našo politiko socialistične preobrazbe kmetijstva. Ti ljudje ne vidijo izhoda izven prisilnih delovnih zadrug. Tako pojmovanje je seveda popolnoma napačno, a izhaja iz zgre-

šah in sredstvih naše socialistične politike na vasi v takih novih pogojih, ko je poljedelstvo osvobodeno administrativnih spon, pa seveda uredba ne govori in tudi ne more govoriti. Toda to ne pomeni, da je s to uredbo, oziroma s principi, ki jih ona vsebuje, izcrpana vsa vsebina naše socialistične politike na vasi. Nikakor, uredba je samo eden od elementov te politike, samo njen prvi korak v novih objektivnih pogojih.

Kakor ob vseh spremembah v našem notranjem razvoju v pravcu demokratičnih socialističnih odnosov, so se tudi to pot pojavila napačna tolmačenja naše politike.

negi identificiranja problema delovnih zadrug s problemom socialistične preobrazbe kmetijstva. V resnici se ti problemi nikakor ne morejo identificirati, kajti delovne zadruge so samo

taki strahovi, ki zlasti neutemeljeni in nesmiselni, če jih pogledamo skozi prizmo realnih odnosov v našem gospodarskem življenju. Socialistični sektor našega gospodarstva zavzema obsešno dominantno mesto in s tem neizbežno postaja sposoben preobraziti celo gospodarsko življenje po svoji podobi. To dejstvo mora biti izhodna točka naše politike.

Pa ne samo to: Individualni kmetijski proizvajalec, ki dela sam na svoji zemlji, ni noben razredni sovražnik za delavski razred, niti kakršna koli družbena nevarnost za socialistični sistem. Z družbenega stališča gledano je vsak človek, ki dela s svojimi individualnimi sredstvi dela, lahko prav tako vključen v socialistični sistem, kakor vsaka tovarna z delavskim svetom na čelu. Druga stvar je seveda, če se take individualne delavnice ali kmetjske gospodarstva tudi ekonomsko izplačajo in če lahko

proizvodnje, in proti tem se ona mora boriti. Pravilneje rečeno: socialistična družba se mora boriti za ukinitev pogojev, v katerih se kapitalistične tendence lahko razvijajo iz individualne blagovne proizvodnje. Toda na ukinitev takih pogojev ni zainteresirana samo socialistična družba kot taka, ampak tudi ogromna večina individualnih kmetijskih proizvajalcev samih, se pravi majhnih in srednjih kmetov, ki dobro vedo, da bogatenje peščice vaskih magnatov pomeni siromašenje za večino delovnih kmetov. O tem je predvečeršnjim obsežno in zelo pravilno govoril tov. Kraigher.

Nevarnost za socializem torej ni individualna kmetijska proizvodnja sama po sebi in prav je, da jo osvobodimo administrativne kontrole, kar smo tudi storili s prej omenjeno uredbo. Pač pa je nevarnost v kapitalističnih težnjah, ki se tudi pri nas še porajajo na vasi, in to nevarnost moramo s sodelovanjem samih delovnih kmetov onemogočiti. To se pa seveda ne da storiti z administrativnimi sredstvi. Narobe, prav zato so potrebni svobodni ekonomski odnosi v kmetijstvu, da bi se v teh odnosih lahko pojavil dominantni vpliv socialističnih sil našega gospodarstva in ustvaril take pogoje, v katerih se iz individualne proizvodnje ne bo porajal kapitalizem, marveč socializem.

Tu bo seveda zavestna akcija socialističnih sil, se pravi jasna socialistična ekonomska politika na vasi, odigrala odločilno vlogo. Kakor je bilo neobhodno, da smo osvobodili ekonomske odnose na vasi administrativnih spon, tako je sedaj neobhodno, da socialistični sektor našega gospodarstva zavestno in aktivno dej-

Ekonomska slabost individualnega kmetjskega gospodarstva zahteva socialistično preobrazbo našega kmetijstva

Druga kategorija napačnih tolmačenj uredbe je diametralno nasprotna prej omenjenim. Tu gre za pojave neke vrste glorificiranja neekonomskih prednosti individualne kmetjske proizvodnje oziroma za precejevanje njenega ekonomskega pomena in njenih sposobnosti napredka. S temi tendencami so zvezane

stuje kot ekonomska sila v smeri napredka kmetijstva in njegove socialistične preobrazbe. Z drugimi besedami, s proklamiranjem svobodnega vstopanja v delovne in druge zadruge ter izstopanja iz njih, se nismo odrekli bitke za socialistično preobrazbo kmetijstva, toda orožje v tej bitki moramo prilagoditi spremenjenim pogojem.

tudi razne teorije o rentabilnosti individualnega gospodarstva, o tem, da je mogoče pospeševanje poljedelstva samo s pospeševanjem individualnega kmetjskega gospodarstva itd. Karakteristika teh tendenc in argumentov je v tem, da gledajo na individualno kmetjsko proizvodnjo statično, kot na izolirano in samozadovoljujočo gospodarsko enoto, a ne v njihovi pove-

zanosti s celotnim družbenim in gospodarskim življenjem. Kakor hitro smo se postavili na pot zavestnega omejevanja in likvidacije kapitalističnih elementov na vasi, se neizbežno mora spreminjati struktura ekonomskih odnosov v našem kmetijstvu in cel razvoj individualne kmetjske proizvodnje mora iti drugim putem kot je šel v kapitalizmu. Pravzaprav ravno ekonomska slabost individualnega kmetjskega gospodarstva zahteva socialistično preobrazbo našega kmetijstva in v naših pogojih tudi direktno vodi k njej po isti notranji logiki, po kateri v pogojih kapitalizma ona vodi k masovnemu razlaščenju malega in srednjega kmeta, oziroma k uničevanju gospodarske samostojnosti individualnega kmetjskega proizvajalca. Tudi mi nimamo drugih poto-v razen teh dveh. Kot borci za socializem se seveda nimamo kaj predomisljati glede izbire med tema dvema potema.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Samo ljudje, ki vedo kaj hočejo in kam hočejo, se bodo vselej lahko znašli v vseh zapletenih vprašanjih, ki jih postavlja dnevna praksa naše politike in našega gospodarstva na vasi

Edvard Kardelj in Miha Marinko med odmorom

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Rentabilno more biti samo tisto, kar je obenem socialistično

Ne trdim, da obstoje v naših vrstah zavestne tendence po osvoboditvi kapitalističnih sil na vasi, toda izvestna praktična pojmovanja stvari bi v praksi privedla prav k takemu rezultatu. Tu gre predvsem za razne tehnokratske račune o tem, kaj je rentabilno in kaj ni rentabilno. Seveda mi vsi moramo biti za rentabilnost v našem gospodarstvu. Toda glavna slabost tehnokratskih računov o rentabilnosti je — kakor sem že prej rekel — v tem, da njihovi avtorji gledajo na stvari izolirano, a ne v njihovem gibanju in v njihovih odnosih s celim sistemom. Oni pozabljajo, da nekega za vse pogoje ustrezajočega računa rentabilnosti ni, ampak da je pri nas mogoče govoriti samo o rentabilnosti v pogojih napredka socialističnih odnosov in da se zato formule o rentabilnosti iz kapitalističnega sistema v naših pogojih ne morejo uveljaviti na isti način, kot so se uveljavile v kapitalističnih zemljah.

Navedel bo samo en primer. Spontani razvoj individualnega kmečkega gospodarstva vodi k bogatitvi vaških bogatašev in k ojačanju eksploatacije malih in srednjih kmetov. Tak razvoj se pri nas ne da zamisliti — tako iz političnih kakor iz ekonomskih razlogov.

Iz političnih razlogov so taki

procesi pri nas nemogoči, ker smo mi država delovnega ljudstva, v kateri je vpliv delovnega ljudstva vedno dominanten in zato bodo eksploatacijske tendence vaških bogatašev omejene vse do tle, dokler ne bodo končno likvidirane. Jasno je, da v takih pogojih vaški bogataši ne more naprej, ne more priti do strojev, do kreditov itd. In zato obdeluje in bo obdeloval zemljo tudi v bodoče — dokler bo mogoče — na zaostali način, velikokrat slabše kot mali kmet. To bi se sčasoma pri nas še bolj jasno pokazalo, kot se sedaj kaže. Vaški bogataši zato pri nas ni noben faktor ekonomskega napredka v kmetijskem gospodarstvu, marveč cokolja, ki zadržuje ta napredek. Tudi iz ekonomskih razlogov je, potemtakem, njegova omejitev neobhodna. Tehnokratske račune seveda da takih momentov ne jemljejo v obzir. Zato tudi morajo skrajšati, kakor hitro se srečajo s prakso. Toda dejansko je za nas danes aksiom, ki brez pogojnega mora biti izhodna točka vseh naših računov, naslednje: na daljšo perspektivo rentabilno more biti samo tisto, kar je obenem socialistično. Velja pa seveda tudi narobe: kar, vsaj v perspektivi, ni rentabilno, ne more biti faktor napredka socialističnih ekonomskih odnosov.

Ekonomski akcija in pomoč socialistične družbe ne bo dovolila propadanja delovnih kmetov

Kmečko prebivalstvo razvitih kapitalističnih dežel predstavlja danes 20, 15, 10 ali pa še manj procentov celotnega prebivalstva teh dežel. Nikakor se ne mislim spuščati v neke analize procesov, ki so dovedli do takega stanja, niti ne mislim trditi, da so ti procesi — gledano s splošnega stališča družbenega napredka — negativni. Toda te številke govore same po sebi o zgodovini množičnega razlaševanja kmečkega prebivalstva v pogojih kapitalizma, ne glede na to v kakšnih oblikah se je vršilo. Današnje individualno kmečko posestvo je v teh deželah bitno drugačno, kot je bilo pred 50 ali 100 leti. Ono se danes razvija v takem sistemu ekonomske odvisnosti od bank in drugih kapitalističnih podjetij ali pa od velikih zadrugnih sistemov, da bi se prej moglo govoriti o notranji delitvi dela v velikih gospodarskih kapitalističnih organizacijah na področju poljedelstva kot pa o samostojnih individualnih kmetijskih gospodarstvih. Ta proces je bil nujen zaradi tega, ker individualno kmečko gospodarstvo samo po sebi ni moglo vzdržati gospodarskega pritiska, ki se je zanj zlasti povečal s pojavom sodobne tehnike v kmetijstvu. Nobenega razloga potemtakem nimamo, da bi idealizirali ekonomsko zmogljivost te posesti in se pečati z iluzijami, da bi ona iz svojih lastnih sil bila sposobna resno dvigniti poljedelstvo na višjo stopnjo brez zunanje intervencije. Razlika je v tem, da se v kapitalističnih pogojih ta intervencija vrši preko bank, hipotek in dražb od nosno preko raznih zadrugnih sistemov — kar je širšega družbenega vidika več ali manj isto — medtem ko se mora v naših

pogojih izraziti v sistematični ekonomski akciji in pomoči socialistične družbe, ki ne bo dovolila propadanja delovnih kmetov na berasko palico, toda ki tudi ne bo umetno vzdrževala življenjsko nesposobnih oblik individualne kmečke proizvodnje.

Socialistična družba nima nobene potrebe, niti sedaj niti v bodoče, nasilno razlašati malega ali srednjega kmeta

Po mojem je bistvo stvari v naslednjem: socialistična družba nima nobene potrebe, niti sedaj niti v bodoče, nasilno razlašati malega ali srednjega kmeta, bodisi direktno ali indirektno, niti jih naganjati v zadruge ali druge gospodarske organizacije, za katere ne čuti ekonomske potrebe in koristi. Toda po drugi strani mora imeti pred očmi dejstvo, da bi izolirana individualna mala kmečka posest sama po sebi bila nesposobna dvigniti poljedelstvo na višjo stopnjo, še več ona bi stagnirala in vse bolj propadala v svoji zaostalosti, kolikor ne bi postala plen kapitalističnih elementov. Socialistična družba potemtakem mora pustiti individualnemu kmetu svobodo akcije v okviru njegovih ekonomskih možnosti in ga tudi podpreti v njegovih naporih, da dvigne produktivnost dela na svojem posestvu, toda obenem mora z ekonomskimi sredstvi ustvarjati take pogoje, ki bodo onemogočali razvoj kapitalističnih elementov, ki bodo vse bolj ekonomsko povezovali individualno kmečko proizvodnjo s so-

cialističnim gospodarstvom, ki bodo siherni napredek v kmetijstvu pretvarjali v napredek socialističnih odnosov in ki bodo stalno krepili ekonomsko moč socialističnih sil na vasi. V tem je smisel naše sedanje diskusije o politiki na vasi.

Tu sta, po mojem bitna dva faktorja: eno je naša ekonomska politika, ki mora pospeševati nastanek in razvoj določenih gospodarskih in družbenih tendenc v individualni kmečki proizvodnji v smeri njene socialistične preobrazbe, a drugo so ekonomsko-organizacijske oblike, v katerih se bodo te tendence spontano uresničevale.

Visoke cene poljedelskih pridelkov bi povzročile stagnacijo na vasi

Kar se prvega tiče, se mi zdi, da sta važna predvsem politika cen in kreditna politika. Včasih se pri nas sliši mnenje, da politika visokih poljedelskih cen lahko pospeši napredek v poljedelstvu. To mnenje je, po mojem, napačno. Visoke poljedelske cene bi vršile težak pritisk na celo naše gospodarstvo, a na vasi bi povzročile stagnacijo, ne pa napredek. Po mojem je neobhodno, da socialistična družba kontrolira in regulira odnos cen med industrijskimi in kmetijskimi proizvodi na tak način, da omogoči delovnemu kmetu življenjski standard, ki odgovarja našim sedanjim možnostim, toda investicije v poljedelstvu naj bodo financirane preko kreditov bank in zadrug. Skarje med poljedelskimi in industrijskimi cenami v naših pogojih ne igrajo iste vloge kot v kapitalizmu. V kapitalizmu nizke cene poljedelskih produktov jajo finančne in industrijske kapitaliste in predstavljajo stalno eksploatacijo delovnega kmeta. V naših pogojih pa one postajajo instrument družbene akumulacije iz individualne kmetijske proizvodnje, ki se potem vrača v obliki cenah kreditov za napredek poljedelstva in za dvig življenjskega standarda delovnega kmeta. One se torej lahko uporabljajo za pospeševanje napredka v kmetijstvu in za dvig življenjskega standarda delovnega kmeta v oni meri, v kateri bo on dvigal svojo proizvodnjo za

trg. Obenem s tem postaja individualno kmečko posestvo gospodarsko vse tesneje zvezano z našim socialističnim gospodarstvom in vse bolj zainteresirano na njegovem napredku. Sporedno s tem mora seveda iti proces industrializacije, ki bo sposobna zaposliti delovno silo, ki z uveljavljanjem modernih tehničnih sredstev v poljedelstvu postaja tam odveč. Tu ne mislim samo na veliko industrijo, marveč tudi na mrežo onih malih delavnic in tovarn, ki direktno služijo poljedelstvu, ki so lahko tudi sezonsko zaposlene, se pravi takrat, ko je na vasi preveč delovne sile, in ki jih lahko ustanavljajo tudi naše kmetijske zadruge, seveda na ustavnih socialističnih principih.

O organizacijskih oblikah, ki bodo sposobne zajeti vse te procese, ki se razvijajo v našem poljedelstvu pri taki politiki socialistične družbe, je bilo pri nas v zadnjem času dosti govorjenja, zato se ne bom zadrževal na tem vprašanju. Tu gre predvsem za splošne kmetijske zadruge raznih tipov, za delovne zadruge, za razna druga socialistična kmetijska podjetja itd. Vse te oblike so za nas važne in glavne, vsaka na svoj način in v določenih pogojih. Toda nobena od teh oblik sama po sebi ni odločilna, če ne bo podprta z vodilno ekonomsko politiko na vasi. S kolikor več modernimi sredstvi za proizvodnjo bodo te organizacije razpolagale, tem bolj bodo vplivale na spremembo strukture v našem poljedelstvu in na njen napredek. Vse te organizacije bodo postale individualnemu kmetu koristne in neobhodne, kakor hitro bo, na primer, spoznal, da je zanj cenejše orati zemljo z njihovim traktorjem in oprav-

ljati posamezna dela z njihovimi stroji, kakor pa vzdrževati koline. Ekonomski vezi, ki bodo tu nastajale in ki že nastajajo, bodo povsem spremenile karakter individualnega posestva in ekonomsko strukturo našega poljedelstva. Individualno posestvo bo postalo neločljivo povezano z močnim socialističnim jedrom v kmetijstvu.

Tudi delovne zadruge se bodo v novih pogojih bolj zdravo razvijale. V zadnjem času se je pojavilo zelo mnogo kritikov delovnih zadrug in sicer takih, ki jim pravzaprav ne gre za vse, ampak za analizo slabosti naših delovnih zadrug in za njihovo odkljudenje, marveč za čimprejšnjo likvidacijo delovnih zadrug. Take tendence so prav toliko škodljive, kakor so škodljive tendence tistih, ki po vsej sili hočejo individualno kmečko proizvodnjo proglasiti za socializmu sovražno. V resnici so delovne zadruge odigrale veliko pozitivno vlogo, zasejale so na naši vasi socialistično seme, ki ni uničeno in ki bo v novih pogojih znova pognalo. Dale so nam tudi velike izkušnje, ki nam danes olajšujejo nove korake na poti socialistične preobrazbe vasi. Ni dvoma, da bodo te delovne zadruge v novih oblikah in na novih osnovah — odigrale še važno vlogo. V novih pogojih se morajo delovne zadruge do kraja osvoboditi ostankov kolhozovščine in postati moderna socialistična podjetja. Kot take bodo delovne zadruge tudi v bodoče predstavljale eno od oblik svobodnega združevanja delovnih kmetov in socialistična družba jim v teh tendencah mora nuditi potrebno pomoč.

V razvitih poljedelskih rajonih naše dežele, zlasti v Voljvodini — pa tudi v Sloveniji ni malo

takih primerov — smo dobili po uredbi o imovinskih odnosih tako situacijo, da so v mnogih delovnih zadrugah ostali samo mali kmetje z malo zemljo, medtem ko so bogati kmetje izstopili. Včerašnji enakopravni člani delovne zadruge naj bi sedaj postali hlapi na posestvih vaških bogatašev. Socialistična družba je seveda dolžna onemogočiti tako povampirjenje eksploatacije. Z drugimi besedami, treba bo podvzeti ukrepe, ki bodo onemogočili sistematično eksploatacijo tuje delovne sile po vaških bogataših. Seveda taki ukrepi bodo koristni samo tedaj, če bodo naše splošne kmetijske zadruge, delovne zadruge in druga socialistična posredstva sposobna za pravilno socialistično gospodarjenje. Uverjen sem, da se bo tudi tu stanje bistveno popravilo s samim delstvom, da se tudi tu ukinkajo

ostanki administrativnega vodstva. V takih pogojih bo potem zares mogoče sprostiti vse ekonomske sile v naši kmetijski proizvodnji, kajti vsak napredek v kmetijstvu bo pod takimi pogoji istocasno predstavljal splošno krepitev socialističnih odnosov na vasi. Ta cilj mora imeti pred očmi vsa naša praktična aktivnost na vasi. On v polni meri odgovarja interesu delovnega kmeta. Zato bo ta politika, če bomo pravno delali in prav pojasnjevali stvari, došla močno podpora delovnih malih in srednjih kmetov. Vaški bogataši seveda ne bodo zadovoljni tudi s to politiko; s to se najmanj. Toda ljudska oblast tudi ni zato tu, da bi ščitila njihov interes, marveč interes delovnega kmeta in socialistične družbe kot celote. Vaški bogataši bodo sebi najbolj koristili, če se bodo tej celoti prilagodili.

Lorvorjev venec pod sliko Borisa Kidriča v kongresni dvorani

Nadaljevanje dela kongresa

(Nadaljevanje s 1. strani.)

PREDLOG KANDIDACIJSKE KOMISIJE

Boriti proti socializmu tujim pojmovanjem. Sredstva za dvig socialistične zavesti naj bi bili le sestanki organizacij, marveč tudi naš tisk, radio in drugo. Tov. Vida Tomšič je navedla, da so bili v razpravi mnogi delegati mnenja, da je svobodna razprava o vseh vprašanjih v organizacijah Socialistične zveze eden bistvenih pogojev za uspešno politično delo. Končno je komisija ugotovila, da je Informburo doživel pri nas poraz, da ga naše množice danes še same razkrinkavajo. Prav tako so v razpravi mnogi člani komisije diskutirali o tem, kako naj se Socialistična zveza bori za vzgojo mlade generacije in kakšna sredstva naj v tej borbi uporablja.

Za tem je Vida Tomšič prebrala predlog sklepov, kot jih je izdelala komisija:

Na koncu je tov. Tomšič predložila, da kongres predloži sklepe komisije sprejme kot sklep IV. kongresa.

Kongres odobril delo Glavnega odbora OF

Predsedujoči je odprl razpravo, h kateri se je prijavila Helena Borovšak. Predlagala je, naj na osnovi političnega in organizacijskega poročila ter razprave o njem IV. kongres potrdi delo Glavnega odbora OF za čas od III. do IV. kongresa.

Predsedujoči je dal na glasovanje najprej poročilo in sklepe političnoorganizacijske komisije, ki jih je kongres soglasno sprejel, kakor je tudi soglasno sprejel predlog Helene Borovšak in s tem odobril delo Glavnega odbora OF med III. in IV. kongresom.

Predsedujoči Tone Fajfar je vprašal, če ima kdo od delegatov še kakšen dopolnilni ali spremenljivi predlog glede kandidatov. Ker se ni nihče javil k besedi, je dal predlog kandidacijske komisije na glasovanje. Z dolgotrajnim ploskanjem in dviganjem rok je bil predlog soglasno sprejet. Zatem je predsedujoči pozval volilno komisijo, naj se takoj sestane in pripravi vse potrebno za volitve, in odredil krajši odmor.

VLOGA SOC. ZVEZE V UPRAVLJANJU GOSPODARSTVA

Drugemu delu dopoldanskega zasedanja je predsedoval Janko Rudolf.

Miha Marinko, Boris Kraigher in Viktor Avbelj med razpravo

V imenu komisije o vlogi SZDL v družbenem upravljanju gospodarstva je poročal kongresu tov. Stane Kavčič. Navedel je, da se je dela te komisije udeležilo do 300 delegatov in da je v razpravi sodelovalo preko 20 delegatov. Vsi so ugotovili, da je dosedanje družbeno upravljanje prineslo velike uspehe na gospodarskem in političnem področju. Diskusija v komisiji je bila kritična. Napake in slabosti, ki se v družbenem upravljanju pojavljajo, so diskutanti osvetljevali s konkretnimi primeri. Diskutanti so ugotavljali, da se v sedanjem gospodarskem sistemu na gospodarski praksi še marsikaj, kar ovira nadaljnji razvoj družbenega upravljanja. Prav tako je omenil, da je več diskutantov razpravljalo o povečanju finančnega uspeha kolektivov in poudarjalo, da je za družbo koristno, da se finančni uspeh podjetej, ki ga dosegajo kolektivi kot posledico povečane storilnosti. Prav tako je navedel, da je bilo v diskusiji te komisije govora o tem, da obstoja še precej nejasnosti glede obveznosti kolektivov v skupnosti, o odnosih med podjetjem, krajem in zborom proizvajalcev. Komisija je ugotovila, da politične organizacije nudijo premalo pomoči zboru proizvajalcev.

Na osnovi take diskusije je komisija sprejela resolucijo, katere tekst je tov. Kavčič prebral in predložil kongresu, da ga sprejme.

Kongres je predloženo resolucijo soglasno sprejel.

Prisrčne ovacije

Edvardu Kardelju

V imenu tretje komisije je poročal Viktor Avbelj. Uvodoma je omenil razna vprašanja, ki so jih diskutanti obravnavali, potem pa je prebral tekst predloga resolucije o nalogah SZDL na vasi. Predsedujoči Janko Rudolf je odprl razpravo o poročilu tov. Avblja. Prvi se je prijavil k besedi tov. Edvard Kardelj. Ko je stopal na govorniški oder, so vsi delegati in gosti v dvorani vstali in mu priredili večminutne ovacije. »Tito—Kardelj«, je odmevalo po vsej kongresni dvorani. Mnogi delegati so se ozirali na sliko tov. Kidriča, ki visi na čelni strani kongresne dvorane. Misel na to, da je med njimi še tov. Kristof, je odražala veliko ljubezen vseh prisotnih do iniciatorja, prvega organizatorja in voditelja Osvo-

bodilne fronte, do tov. Kardelja. Doigo ni poleglo ploskanje in šele po več minutah je govornik lahko začel svoj govor, katerega so delegati večkrat prekinjali z navdušenim odobravanjem. Ob koncu pa je vsa dvorana odmevala v aplavzu.

K besedi se je oglašil še tov. Sergej Kraigher, ki je predložil, da se na osnovi govora tov. Kardelja vnesejo v resolucijo o nalogah SZDL na vasi nekatere preciznejše formulacije.

Kongres je z glasovanjem sprejel resolucijo z dopolnilnim predlogom tov. Sergeja Kraigherja.

VOLITVE

Ob koncu dopoldanskega dela kongresa je v imenu volilne komisije Miloš Ledinek razložil delegatom tehnični postopek volitev, ki so ga delegati odobrili. Ob 13.30 je kongres prekinil. Delegatom je volilna komisija razdelila glasovnice. Za tem so vsi delegati pristopili k tajnim volitvam, ki so trajale do 15. ure. Med prvimi so volili tov. Miha Marinko in drugi člani dosedanjega izvršnega odbora.

Novoizvoljeni glavni in nadzorni odbor

Ko so bile končane volitve in je volilna komisija prešla vse glasovnice, je kongres ob 16.10 nadaljeval svoje delo pod predsedstvom tov. Mihe Marinka.

Predsednik volilne komisije Miloš Ledinek je dal poročilo o volilnih rezultatih. Uvodoma je omenil, da je od 847 delegatov in članov Glavnega odbora, ki so imeli volilno pravico, glasovalo 824 volilnih upravičencev. Dve glasovnici sta bili neveljavni, 822 torej veljavnih. Pri volitvah so bili izvoljeni naslednji kandidati v Glavni odbor:

Arh Franc, Avbelj Viktor, Avsčič Jaka, Babič Branko, Ebelj dr. Aleš, Beltram Julij, Bevk France, Borovšak Helena, Borštnar Jože, Bravničar Dusan, Breclj dr. Marijan, Brilej dr. Jože, Brejc Tomo, Cerne dr. Darko, Dermastija Marijan, Dujc Albin, Fajfar Tone, Globačnik Ančka, Goršič Milko, Gričar Jože, Hec, Hec Matevž, Hočevar dr. France, Hočevar Savica, Hribar Janez, Jakac Božidar, Jakopič Albert, Jančuba Rudolf, Jeras Josip, Karčelj Edvard, Kavčič Stane, Kidrič Zdenka, Kimovec France, Klanjšek Ada, Klopčič Mile, Klanjšek Jože-Vazja, Kočvar Franc-Ciril, Kovacek Stane, Kozak dr. Ferdo, Kres Leopold. (Nadaljevanje na 4. strani.)

Partizanska patrulja s Pugleda pozdravlja kongres

Nekaj pripomb Mihe Marinka k razpravi

O DRUŽBENEM UPRAVLJANJU

V razpravo komisije o vlogi ZSDLS Slovenije v družbenem upravljanju gospodarstva v nedeljo je posegel tudi Marinko.

Tovariš Marinko je uvodoma podal k tezi in referatu, ki ga je imel prvi dan na sešeda. nju kongresa nekaj pripomb, za katere je smatral, da bi jih bilo treba upoštevati in jih vključiti kot dopolnilo pri formuliranju sklepov. Izrazil je mnenje, da je bilo v referatu poudarjeno veliko konkretnih materialov, ni pa bila dovolj poudarjena vloga in naloga politične organizacije, kakršna je Socialistična zveza.

Tov. Marinko je nato prešel na vprašanje socialistične zavesti, ki je potrebna za pravilno razumevanje pravic delovnega kolektiva in dejal:

«Stvar socialistične zavesti ni tako enostavna. Ona zahteva precej široko poznavanje, širok koncept. Tu ne gre enostavno za pravice delovnega kolektiva, poedinega proizvajalca, poednih organov komunne, na primer okrajnih svetov proizvajalcev, ampak gre tudi za obveznosti do skupnosti. Gre za to, da dejansko temelji pravica razpolaganja z družbenim presežkom, ki je v perspektivi izpolnitve novega sistema, na najnižjih organih in proizvajalcih, razen tistega dela, ki je nujno potreben za splošne potrebe. To mora preiti v zavest ljudi kot nujnost.

Treba se je zavedati, da so do družbe imperativne obveznosti in da je nemogoče, da bi vsak smatral tako, čes, to je moje, to sem jaz ustvaril, ter bi neposredno sam razpolagal z ustvarjenimi presežki. Treba se je zavedati, da so v naši skupnosti sredstva proizvodnje dejansko družbena, da je vsak produkt družbeno delo. Ne moremo si nobenega produkta tako enostavno predstavljati, kakor da je ustvarjen samo z delom enega para rok; ampak moramo vedeti, da je vsak produkt rezultat družbenega procesa proizvodnje. Zaradi okolnosti, v kakršnih se nahajamo, zaradi velike produkcijske zaostalosti je razumljivo, da je treba dokaj večjo količino presežka dela nujno odvajati za družbeno razpolaganje, in da morajo višji organi odločati o tem, v kakšne namene naj se uporabijo ti presežki.

V komunli, v mestnih in industrijskih centrih, kjer imamo večja podjetja in pestro problematiko, gre za to, kako oprav-

lja Socialistična zveza svojo misel v tem smislu, da se sama ne vtika, in tudi organom komunne ne dovoljuje, da bi se vtikali v podrobnosti, v posle neposrednih proizvajalcev. To bi namreč rodilo strah, češ ta centralizem bi bil nevarnejši od centralizma višjih organov.

Tov. Marinko se je pomudil nato pri problemu centralizma in nadaljeval:

«Z vsemi silami si moramo prizadevati, da bo Socialistična zveza s svojimi intervencijami ter z vzgajanjem in formiranjem socialistične zavesti znala množice povesti v borbo proti birokratizmu, proti škodljivim pojavom. V primeru, da bi se pokazalo, da množice niso dovolj razvijene, da si same gospodariti in pravilno upravljajo svoje gospodarstvo, bi bilo iz obličja interesov potrebno in koristno, vrati se tudi nazaj, čeprav centralizmu ali k administrativnemu poseganju, samo da se zagotovi razredni in celotni družbeni smoter razvoja.

Ker pa vsi vemo, da delujejo taki prijemci družbenega vodstva od zgoraj negativno na socialistično zavest, je razumljivo, da si moramo z vsemi sredstvi prizadevati, da do potrebe po takih ukrepih ne bi prišlo. Če bi se pa pokazalo, da družba ni dozorela za samostojno upravljanje bi bil s tem upravicen centralizem, bi bila upravičeno administrativno dirjanje. Upravičeno bi bilo tudi zato, ker je naša osrednja politična vodstva dokazala, da hoče naš razvoj usmerjati v pravo smer, in ker imamo pri nas dovolj dokazov, da odslej ni več nevarnosti, da bi zašli v državni birokratizem, v kakršnega se je izrodil razvoj v Sovjetski zvezi. Zaradi tega je važno razumeti, da bi se po administrativnem dirjanju edino in samo v primeru, če zrelost od spodaj ne bi bila dovolj velika, da bi zagotovili pravičen razvoj celotne Jugoslavije, da bi zavirali progresivne težnje in ne zato, da bi se uveljavile neke reakcionarne sile, da bi se uveljavili kapitalistični elementi, ki izredno radi izbijajo na površje na sektorju naše privatne proizvodnje. Za sektor privatne proizvodnje so značilne težnje, da se elementarno pojavljajo kapitalistični elementi. Razumljivo je, da se

v tem stanju, ko imamo še privatne proizvajalce, ki razpolagajo s proizvodnimi sredstvi, težnje se porajajo.

Imamo pa odsev teh teženj tudi v naših delovnih kolektivih. Ne moremo reči, da se v delovnih kolektivih tu in tam ne silijo gesla smi smo lastniki. V popolnem in neposrednem smislu kolektiv ni lastnik tovarne in proizvodnih sredstev. Če bi to bilo, bi prišli do smešnih in absurdnih predstavl, o tem, kako bo naša družba obstajala in se naprej razvijala, če bi bil delovni kolektiv neposredni lastnik in bi kot tak lahko razpolagal s celotnim presežkom dela. Če bi tako pojmovali, da je kolektiv neposredni lastnik proizvodnih sredstev, bi imeli tudi pravico razpolagati z vsemi presežki. Kako bi razpolagali s presežki ob relativno nizki socialistični zavesti, je vprašanje; prišli bi do cele vrste nasprotij, ki bi našemu razvoju neverjetno škodovala.

Zato je izredno važno, da se v naših organizacijah jasno oblikuje mnenje in izkristalizira stališče, kakšna mora biti vloga Socialistične zveze in kako mora Socialistična zveza zagotoviti koordinacijo in skladno funkcioniranje razvoja vseh naših sil, da se spravilo v sklad splošni interesi z interesi posameznikov. Splošni interesi se morajo uveljaviti napram posamezniku v zainteresiranosti, interesi posameznika pa kot pravice in stimulacija za njihovo ustvarjalno delavnost.

Sem na stališču, da bi morali zagotoviti, da bi posamezni vodilni funkcionarji okraja morali imeti jasno razdeljene funkcije. Predsednik okrajnega ljudskega odbora, po mojem mnenju, na noben način ne bi smel biti predsednik Socialistične zveze. Ti dve funkciji sta si v nasprotju. Oblastvena funkcija, ki je odgovorna za izvajanje vseh ukrepov oblasti, ne more biti

hkrati tudi tista, ki kritično motri izvajanje teh ukrepov in ki kontrolira, ali se politika izvaja pravilno. Funkcionarji političnih organizacij ne bi smeli imeti sami teh konkretnih zadolžitev, kajti danes se ne moremo pričakovati, da bi bili dovolj kritični do lastnega dela. To se mi zdi za okraje izredno važno in prepirano, da bo veljalo isto merilo v perspektivi tudi za republiko, v daljši pa morda tudi za zvezo.

Seveda, v višjih organih je stvar malo drugačna. V našem novem sistemu posegajo ti organi manj v gospodarstvo, kakor je to na okrajih ali v občinah. Če so trenutno v višjih organih oblastvene in politične funkcije združene v istih ljudeh, je to zaradi raznih razlogov. Zgoraj ni takšne nevarnosti za premajhno kritičnost nad delom oblastvenih organov. Cim nižje gremo, pa je ta kritičnost vedno manjša. Če je nekdo istočasno oblastveni funkcionar in funkcionar politične organizacije, ne bo stremel za tem, da bo politična organizacija dovolj razvila kritičnost do njegovega dela. To so človeške slabosti, katere je treba na vsak način upoštevati, in da se jim izognemo, moramo poizvesti ustrezne organizacijske ukrepe.

Na okrajih morajo organizacije Socialistične zveze stremeti za tem, da organi komunne, sveti proizvajalcev, se bolj po operativni in oblastveni organi, ne bodo imeli možnosti konkretno in vsakodnevno vmešavati se v proizvodnjo. Stvar Socialistične zveze je, da s svojo politično akcijo onemogoča, da se oblaststveni organom dajejo možnosti za birokratsko administrativno poseganje v samoupravljanje podjetij temveč da izdajajo le predpise glede obveznosti posrednih kolektivov do komunne. Konkretno, dnevno operativno poseganje v proizvodnjo bi namreč dušilo ustvarjalno iniciativno. Politični koncept naše socialistične

perspektive mora biti v tem, da zagotovimo izpolnjevanje vseh odločb organov komunne, da se pa pri tem ne ovira ustvarjalna iniciativa. Vsa posameznika mora imeti določeno področje za svojo svobodno iniciativno. Imeti pa mora seveda tudi obveznosti do skupnosti.

Zato je treba stremeti za tem, da Socialistična zveza v okrajnih, odnosno komunalnih forumih zagotovi tako stališče, ki vsrkajla obveznosti in pravice do skupnosti z zadovoljevanjem potreb posameznikov. Ta miselnost bi morala v organizacijah Socialistične zveze absolutno prevladovati. To je bistveno, če hočemo, bomo široke množice naših članov, ki predstavljajo ogromno večino proizvajalcev, res pritegnili h konstruktivnemu sodelovanju v oblastvenem upravljanju v smislu stimuliranja osebne ustvarjalne iniciativne. Ta reč ni tako enostavna in tako lahka. Na teh problemih je treba stalno delati, zlasti ker imamo opravka z množico negativnih lastnosti, z množico starih gledanj in nazorov.

Vsi skupaj smo silno obremenjeni s staro vzgojo, z ostanki preteklosti. Zategadelj je važno, da gremo v boj proti tem slabostim, v boj proti konservativnosti in sovražnim oblikam, ki so dostikrat v nas samih, in da res na široki fronti ustvarimo tisto diktaturo, o kateri je včeraj popoldne govoril tov. Kraigher in ki se v tej obliki mora izvajati. Ne moremo si zamisljati, da bi pustili družbo, da se razvija kar sama od sebe. Zagotoviti moramo, da bo smer razvoja naše družbe določala Socialistična zveza, da jo bodo določale široke množice in da bodo ustvarjeni ekonomski pogoji, ki bodo pomagali oblikovati to zavest. Za to je potrebno izredno intenzivno subjektivno delo Socialistične zveze delovnih ljudi kot subjektivnega činitelja v tem družbenem razvoju.

Zaključna beseda Borisa Kraigherja v komisiji o nalogah SZDLS na vasi

Socializem ščiti delovnega kmeta v njegovi iniciativi

Ob zaključku razprave, ki je bila v nedeljo v komisiji o nalogah SZDLS Slovenije na vasi je spregovoril se tov. Boris Kraigher, ki je dejal:

V zvezi s celotno današnjo diskusijo, bi se na kratko rad dotaknil enega vprašanja. Smatram sicer, da je bila predvsem današnja dopoldanska diskusija izredna in konkretna in da je dobro osvetlila celo vrsto problemov, o katerih je bilo treba v tej komisiji našega kongresa razpravljati. Mislim pa, da se je v tej diskusiji pojavilo tudi nekaj vprašanj, o katerih bi eventualno morali se govoriti, ki pa niso toliko važna, da bi zaradi njih bilo potrebno zavlačevati delo naše komisije.

V naši diskusiji pa se je pokazala ena slabost, za katero mislim, da je deloma tudi posledica morda nekoliko enostransko postavljenih trditvev v mojem referatu. Zdi se mi, da se je diskusija razvijala nekoliko preveč v duhu neke popolne enotnosti naše vasi, ki vidi nasprotnika samo v klerikalizmu in klerikalnih tendencah, skratka v nekem ozkem sloju naših razrednih nasprotnikov na vasi. Prav resolucije, o katerih je govoril tov. Svetek, da se sprejemajo na nekaterih občinah zborih združen v šestankih v Vojvodini in Slavoniji, prav te resolucije kažejo, da se na naši vasi vrši globok revolucionarni proces, o katerem moramo razmišljati in do katerega moramo zavzemati tudi pravilni revolucionarni odnos. Jasno se mora zavedati, da ne bomo dosegli vsega tega, o čemer smo danes govorili, samo s propagandnimi, kulturno-prosvetnimi ukrepi, in da ne bomo dosegli vsega tega prav tako ne samo s pravilno ekonomsko politiko preko naših splošnih kmetijskih združenj, ampak če hočemo doseči aktivnost kmeta v borbi za socializem na vasi, potem mora ta kmet jasno videti, kje se vodi borba na naši vasi. Zato mislim, da je ravno zadnja uredba o ureditvi lastninskih odnosov, ki pomeni za nas močno okrepitev kmetove zavesti, da socializem ščiti delovnega kmeta v njegovi delovni iniciativi, da je pa jasno pokazala z druge strani, da bomo pa morali voditi odločno in dosledno revolucionarno borbo proti vsem tistim, ki bi se vedno skušali živeti na račun izkoriščanja tuje delovne sile. Zato so resolucije, ki se danes sprejemajo v Slavoniji in Vojvodini naperjene predvsem proti temu, da bi se nova uredba in novi ukrepi v naši politiki na vasi razumeli kot popuščanje proti tem spekulantskim in izkoriščevalskim elementom na vasi ter zato zahtevajo prav proti tem elementom odločnejše ukrepe. Mislim, da je precej razumljivo, da se to pojavlja predvsem v Slavoniji in Vojvodini zaradi tega, ker imamo tam velike zemljiške površine in ker je to vprašanje mnogo bolj pereče, kakor pri nas, kjer je drobna razparceliranost v naši drobni

proizvodnji nekoliko tipična za naše poljedelsko gospodarstvo. Vendar pa smatram, da ne bi smeli podcenjevati tega procesa v Slavoniji in Vojvodini in da ne bi smeli meniti, da tudi pri nas ne bo imelo to nobenega odziva. Mislim, da je ravno tako kot tam, potrebna tudi pri nas odločna borba proti spekulantskim elementom in da se moramo jasno zavedati, da revolucionarna akcija za aktivizacijo kmeta in revolucionarne borbe za utrjevanje socialističnih sil na vasi. To pa ne samo za razvijanje neposrednih socialističnih odnosov, temveč socialističnih sil na vasi v borbi proti vsem tistim tendencam, ki vlečejo našo vas nazaj in ki predstavljajo ponovno in vsakodnevno možnost razvijanja kapitalističnih odnosov na vasi.

tem kakor koli zmanjševati vlogo tega dela, o katerem smo danes mnogo govorili. Toda to poudarjam zato, da ne bi šli z našim kongresom z enostransko oceno te vloge in s podcenjevanjem oziroma z nezadostno jasnostjo glede potrebe po nadaljnji revolucionarni akciji za aktivizacijo kmeta in revolucionarne borbe za utrjevanje socialističnih sil na vasi. To pa ne samo za razvijanje neposrednih socialističnih odnosov, temveč socialističnih sil na vasi v borbi proti vsem tistim tendencam, ki vlečejo našo vas nazaj in ki predstavljajo ponovno in vsakodnevno možnost razvijanja kapitalističnih odnosov na vasi.

Tako so delegati volili na kongresu

(Nadaljevanje z 2. druge strani)

Kozak Vlado, Kraigher Boris, Kranjc Misko, Kraigher Sergej, Krivic Ado, Kresc Franc-Coban, Krivic Vlado, Krmelj Maks, Kvedar Dušan, Lampret Jože, Leskošek Franc, Levstik ing. Jože, Lubelj Franc, Lunacek dr. Pavel, Maček Ivan, Majhen Vlado, Matičič Matija, Marinko Miha, Marušić dr. Drago, Melj dr. Anton, Modic dr. Heli, Osepek Angelo, Pavšič Stefan, Pehaček Rado, Petrovšek Franc, Petelan Jože, Pirkovič-Bebler Vilma, Polić Zoran, Popit Franc, Potrč dr. Jože, Prešeren Cilka, Regent Ivan, Reškar Tine, Repić Viktor, Ribčić Mitja, Rudolf Janko, Rus Jože, Simonić Franc, Smole Jano, Svetek Franc, Svetinja Ivo, Svetinja Mira, Sentjurc Lidija, Silih Niko, Snuderl dr. Maks, Toman Tone, Tomšić Vida, Turner Edo, Vidmar Josip, Vilfan dr. Jože, Vipotnik Albin, Vizintin Milo, Vipotnik Janez, Vrabčič Olga, Vrščaj Zima, Vratuša dr. Anton, Zemljak Jože, Zihel Boris, Zupancič Miha, Zaucer Pavle, Zugelj Martin.

Ko je prebral vso listo in ugotovil, da so vsi predloženi kandidati izvoljeni v Glavni odbor, so delegati priredili dolgotrajno ovacijo.

Nato je prečital listo izvoljenih članov nadzornega odbora.

NADZORNI ODBOR SZDL SLOVENIJE

Novak Ivan, Bratko Ivan, Draksler Marjana, Kotnik Beno, Kržišnik dr. Anton, Miklavc Angela, Mikuz dr. Metod, Semč Stane-Daki, Slander-Marinko Mica, Gustaršič Tone, Vrhovc Slavko.

PISMO MARŠALU TITU

Predsedujoči Miha Marinko je dal zatem besedo Adi Klanjšek, ki je predlagala, naj pošlje kongresu pozdravno pismo maršalu Titu. Njen predlog so delegati pozdravili z dolgotrajnim ploskanjem. Dvorana je vstala in vzklikala: »Tito! Tito!

Tov. Miha Marinko je ugotovil, da je kongres s ploskanjem izrazil soglasnost, da se prebrano pismo pošlje predsedniku Titu.

ZAKLJUČNA BESEDA MIHE MARINKA

Nato je prešel predsedujoči na nadaljnjo točko dnevnega reda: vprašanja in predlogi. K besedi se ni javil nihče, zato je tov. Miha Marinko kongres zaključil s temle besedami:

«Zaključujem IV. kongres Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije in se v imenu novo izvoljenih članov Glavnega odbora zahvaljam za zaupanje. Prepričan sem, da bo ta kongres s svojo plodno razpravo pomagal Glavnemu odboru,

delegatom in organizacijam Socialistične zveze v nadaljnjem delu. Široka obravnava važnih problemov na tem kongresu bo nam vsem v veliko korist. Zlasti pa še to, kar nam je na tem kongresu povedal tov. Kardelj. (Aplavz).

Naj bi se s tega kongresa razšli s trdno odločnostjo, da to obogatitev izkoristimo takoj ob delu pri političnih novih odborov Socialistične zveze. Upam, da bomo ob teh priložnostih uresničili vse misli kongresa, ki naj bi prišle v zavest vseh delovnih ljudi v mestu in na vasi. Naši delovni ljudje potrebujejo veliko pomoč Socialistične zveze, pomoč močne, zavestne politične sile, ki mora dati smer, da si bodo ljudje znali zaščititi svojo pot. Delo, ki ga bomo opravljali v naslednjih mesecih, bo uvod v naloge, ki nas čakajo jeseni, ko bodo volitve v zvezno in republiško skupščino.

S tem zaključujem IV. kongres Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije.

Po dolgotrajnem aplavzu so delegati začeli zapuščati kongresno dvorano.

Prva seja Glavnega odbora

Po končanem kongresu sta se Glavni in nadzorni odbor sestala k prvi seji, ki jo je začel Josip Vidmar. Uvodoma je navedel, da je namen seje izvoliti predsedstvo Glavnega odbora.

Za predsednika Socialistične zveze delovnih ljudi Slovenije je predložil tov. Miha Marinko, za sekretarja pa Borisa Kraigherja. Član Glavnega odbora

zornega odbora so z daljšim aplavzom pozdravili predlog, ki je bil s tem sprejet.

Zatem je Josip Vidmar prečital še predlog predsedstva Glavnega odbora, v katerega je predlagal 20 članov. Vsi predloženi kandidati so bili soglasno izvoljeni.

S tem je bil dnevni red prve seje izpolnjen.

naš izvršni svet v zadnjem času že enega podvel, ko je sprejel novo uredbo o omejitvi delovanja tistih malih zag venecijank, ki predstavljajo, lahko rečemo, neracionalno ropanje naše lesne mase in naših gozdov, ker dajo ogromno odpadka in je to tipično zaostala tehnika v našem gospodarstvu, ki nam bistveno škoduje pri razvijanju naše lesne proizvodnje. Boriti se bomo morali za nove revolucionarne ukrepe ter novo revolucionarno akcijo in bo vse tisto, kar smo govorili o politično-propagandnem in kulturno-prosvetnem delu ter o razvijanju in dvigavanju strokovne sposobnosti našega kadra, prišlo do veljave samo takrat, če bomo sposobni revolucionarno akcijo kmeta resnično razvijati in če bomo v tej akciji sposobni mobilizirati predvsem našega kmeta, to se pravi tistega kmeta, ki najbolj občutno trpi zaradi spekulantskih in izkoriščevalskih elementov na vasi. Pri tem pa se moramo zavedati, da je v tej borbi prav tako kakor vsak drugi delovni človek tudi srednji kmet zainteresiran, da je zainteresiran tudi ta povprečni proizvajalec, ki danes daje v naši kmetijski proizvodnji vsaj enkrat se največje rezultate. Pri tem se moramo seveda jasno zavedati, da če nastopamo proti vsaki prisilnosti v naši poljedelski produkciji in če nastopamo proti vsakemu prisiljenju poljedelskih proizvajalcev, da se združujejo v določene organizacijske oblike, s tem seveda v ničemer ne odstopamo od dejstva, da predstavljamo osnovni pogoj za razvijanje proizvodnih sil na vasi, čim večje združevanje teh sil, koncentracija teh sil in razširjanje velikih poljedelskih obratov, to da ustvarjanje teh velikih poljedelskih obratov na način, ki nam ga omogoča naše današnje socialistično gospodarstvo, ki nam ga omogoča veliki socialistični poljedelski obrati, združeni poljedelski obrati in ki nam ga omogoča tudi pravilno delo preko splošnih kmetijskih združenj s svobodnim združevanjem malih in srednjih kmetijskih proizvajalcev na posameznih področjih, ki zahtevajo združevanje teh sil. Tako združevanje je kmetu razumljivo tudi zaradi tega, ker razume potrebo po dvigavanju tehnične stopnje poljedelskih proizvajalnih sil in se zaveda, da je to dvigavanje mogoče doseči samo s koncentracijo vseh sil, ki jih danes imamo v poljedelstvu. Te naloge se moramo jasno zavedati in prelom v naši politiki ravno v odnosu do kakršnih koli oblik prisiljevanja pa ne sme ustvariti v naših vrstah vtisa popuščanja, vtisa, da gremo na neko politiko sovražstva v tem smislu, da bo na vasi dobro za vse, tako za našega kmeta kot za tistega, ki izkorišča delovno silo vaškega proletariata, oziroma malih kmetijskih proizvajalcev. Jasno se moramo zavedati, da je mogoča revolucionarna socialistična borba samo takrat,

če bomo našo borbo za socializem gradili ravno na zavesti teh socializmu najbližjih elementov na vasi in če bomo znali to borbo hkrati voditi tako, da bomo fronto borbe za socializem na vasi imeli široko odprto in razvito od najmanjšega kmečkega proizvajalca, do zadnjega velikega kmečkega proizvajalca, ki je zainteresiran na razvijanju poljedelske proizvodnje, na dvigavanju celotnega našega gospodarskega sistema, ki je zainteresiran na dvigu socialistične produkcije v poljedelstvu in industriji ter na dvigavanju in razvijanju socialističnega gospodarstva v celoti.

To sem smatral na zaključku, da je treba posebej poudariti, da ne bi enostransko gledali rezultatov današnje diskusije in da ne bi moj referat mogoče privesti do kakih enostranskih razlaganj in enostranskih konkluzij v naši politiki na vasi.

Resolucije IV. kongresa Socialistične zveze Slovenije

Resolucija o politično-organizacijskih vprašanjih

Politični položaj na Slovenskem obsežuje vse večjo strnjeno ljudsko množico na temeljih programa in smotrov Osvobodilne fronte — Socialistične zveze delovnega ljudstva, kar je prišlo do izraza v vrsti pomembnih dogodkov v razdobju od našega III. do IV. kongresa.

Prevzemajoč in neprestano ostvarjajoč načela dejanske socialistične demokracije, ki se izraža predvsem v vse širšem in v vse neposrednejšem upravljanju delovnih množic v gospodarskem, političnem in kulturno-prosvetnem življenju dežele, so se naši delavci, delovni kmetje in ljudska inteligenca uspešno zoperstavili vsem poizkusom, odvrniti naš razvoj s jasno začrtano poti in zmerom znova izpričevali svojo privrženost skupni stvari vseh narodov Jugoslavije, borbi za socializem, ter našemu političnemu in državnemu vodstvu s tovaršem Titom na čelu. Ugotovili smo, da zmagoviti pohod socialistične demokracije v njenem boju proti birokratizmu, popoln neuspeh kominforma, bodisi kot agenture sovjetskega imperializma, ali političnega izraza birokratskih težav v naši stvarnosti. Prav tako pa so se izjavile vse naše tisti, ki so si od poglabljanja socialistične demokracije obetali postopni povratek na staro in restauracijo kapitalizma. Zlasti so se izjavili vsi poizkusi klerikalno-vatikanke reakcije kot glavnega prevodnika reakcionarnih, buržoazno-restavratorskih težav.

Na podlagi vseh teh dejstev in pa razprave o političnem in organizacijskem poročilu, sprejemajoč za osnovo rezultate zgodovinskega IV. kongresa SZDL Jugoslavije 22. februarja 1953 v Beogradu in posebej njegovo programsko deklaracijo in št. 14. IV. kongres Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije, da naj organizacija Socialistične zveze v svojem vsakdanjem delu med množicami posebno posvečajo pozornost na slednjemu:

1. Socialistična zveza delovnega ljudstva Slovenije mora ohraniti tradicionalno širino Osvobodilne fronte. V svojih

vrstah naj združuje vse tiste, ki priznajo temeljna načela njenega programa; boj za mir in sožitje med narodi na podlagi enakopravnosti in pravice vsakega naroda, da svobodno odloča o političnem in družbenem redu v svoji državi; graditev socializma in utrjevanje socialističnih odnosov kot boj za svobodo človeka v obrambi proti izkoriščanju v kakršni koli obliki. Zato je treba odločno zavrniti vse poizkuse, ki merijo na zoževanje Socialistične zveze. Prejšnja politična pripadnost, svetovni nazor in verska pripadnost ne morejo biti ovira za članstvo v Socialistični zvezi. Če gre za ljudi, katerih odnos do naših družbenih smotrov je v osnovi pozitiven, Socialistična zveza ocenjuje ljudi po njihovih dejanjih, po dejanskih odnosih, ki jih imajo do družbe, do države in do sočloveka.

V borbi proti oportunistu in mlačnosti bomo varovali politično doslednost Socialistične zveze in z njo utrjevali enotnost delovnih množic Slovenije, pri tem si bomo pa prizadevali, da omogočimo sodelovanje vsakomur, ki po svojem življenju in delu spada v naše vrste.

2. Socialistična zveza kot celota in vsaka od njenih organizacij mora postati središče političnega življenja v svojem okolju. Njena glavna naloga je graditev socializma, razvijanje in utrjevanje socialistične zavesti in odnosov na vseh področjih našega družbenega življenja. Socialistična zveza mora postati torišče žive in plodne izmenjave mnenj, v katerem se bo njeno članstvo politično razvijalo in vzgajalo. Vsakemu delovnemu človeku naše zemlje naj bi bilo v vrstah Socialistične zveze delovnega ljudstva omogočeno, da pove svojo tehtno besedo o posameznih družbenih vprašanjih ter s tem prispeva k njihovu reševanju. Socialistična zveza je politično odgovorna za delo organov ljudske oblasti za uspešen razvoj gospodarskih podjetij, ustanov in zadrug. Z vsilimi silami mora podpirati ustvarjanje delovnih organizacij in v družbe. Svojo nalogo naj izvršuje izključno s političnimi sredstvi, ne pa z admini-

strativno-birokratskimi posegi. Skrbeti mora za to, da bodo tisk, radio in vsa druga sredstva idejnega vplivanja na množice služila temu namenu.

Vlogo komunistov in njihovih organizacij v političnem življenju na sploh in posebej v pogledu njihovega dela v Socialistični zvezi je opredelil VI. kongres Zveze komunistov Jugoslavije. V smislu teh opredelitev ni in ne more biti nobenega političnega, gospodarskega, kulturno-prosvetnega, vzgojnega ali kakršnega koli vprašanja, o katerem ne bi razpravljalo in odločalo članstvo Socialistične zveze.

Aktivnost članstva je treba usmeriti tako, da se ne bo zadovoljevalo le z notranjo demokracijo v organizaciji sami, ampak bo postalo politični činitelj, ki bo s pobudami, predlogi in s kritiko sposobno svoje stališče tudi demokratično uveljaviti v organih ljudske oblasti, kakor v vseh tistih družbenih telesih, ki imajo nalogo konkretno upravljanje upravne, gospodarske, zdravstvene in druge posle. Pospeševati je treba svobodno razpravo in svobodno izražanje mnenj — ne samo o lokalnih vprašanjih, ampak tudi o zunanjepolitičnih, notranjepolitičnih in o vsaki drugi družbeni problematiki. Odločno se je treba boriti za široko in napredno socialistično naziranje, zavračati in pobijati škodljive, ozko partijske, klerikalne in sebične težnje, kjerkoli se pojavljajo. V boju za razvijanje socialistične demokracije se je treba prav tako odločno boriti tudi proti anarhističnemu izkrivljanju osnovnih načel te demokracije.

3. Našim narodnim manjšinam v zamejstvu bo Socialistična zveza delovnega ljudstva Slovenije tudi v bodoče posvečala čim večjo skrb. Njene organizacije in v njih včlanjene množice spremljajo z vsem razumevanjem prizadevanja zamejskih Slovencev sodelovati s progresivnimi, socialističnimi in demokratičnimi gibanji v sosednjih državah in drugod, ter se borijo proti škodljivim nacionalističnim in reakcionarnim tendencam znotraj njihovih lastnih vrst. V skladu z ustvarjanjem in poglabljanjem dobrih mednarodnih odnosov, ki vodijo našo državno zunanjo politiko v našem delu, bo Socialistična zveza

podpirala tako zunanjo politiko naše države, ki utrjuje vse pozitivne pogoje za pravico uređitev manjšinskega vprašanja, kakor se na primer kažejo v Avstriji. Prav tako pa odločno obsoja politiko, ki jo, v nasprotju z mirovno pogodbo in z načeli mednarodnega prava ter s človečanskimi pravicami, še vedno izvaja Italija v odnosu do naše narodne manjšine.

4. Če naj postanejo organizacije Socialistične zveze odločilni politični činitelj na svojem področju, potem mora delavski razred v njih ne le sodelovati, marveč mora predstavljati njihovo dejansko vodilno silo. Sindikalne organizacije delavstvu ne morejo nadomestiti organizacij Socialistične zveze. V tem pogledu mora Socialistična zveza nadaljevati tradicijo Osvobodilne fronte, katere rojstvo in rast sta nerazdružno povezani z revolucijonarno zavestjo in dejavnostjo delavskega razreda in Komunistične partije. Socialistična zveza delovnega ljudstva mora biti politični pobornik kar najširše udeležbe delavskega razreda ne le v delu njenih organizacij, marveč tudi v delu vseh organov oblasti in sploh v vsem našem družbenem življenju.

5. Vzgoja mladine v političnem in moralnem pogledu sodi med glavne naloge Socialistične zveze. Zato ni dovolj, če njene organizacije od časa do časa razpravljajo o tem vprašanju, marveč je potrebno, da se z vztrajnim političnim delom ne prestando boriti za socialistično vzgojo naše mladine, v soli izven šole, da zategadelj dejavno in neposredno pomagajo mladinskim, prosvetnim, telesno-vzgojnim in drugim organizacijam, prav posebej pa mora biti njihova pozornost posvečena Društvom prijateljem mladine in jim nuditi vso moralno, organizacijsko in materialno pomoč.

Socialistična zveza se mora odločno zoperstavljati malomeščanskim, dekadentskim pojmovanjem moralnih odnosov med ljudmi in se vedno, zlasti pa pri svojem delu med mladino, boriti za moralno vzvišeni lik delovnega človeka socialistične družbe.

6. V zvezi z bodočimi nalogami Socialistične zveze in z ozirom na njen novi statut je treba takoj opraviti volitve v osnovne, občinske, okrajne in mestne odbore Socialistične zveze. V te odbore je treba voliti ljudi, ki so iskreno privrženi programu Socialistične zveze in dejansko

predstavljajo celokupno politično in družbeno življenje na njihovem območju. Ti odbori morajo biti izraz enotnosti, kar pa ne pomeni, da se v njih na načelo enakih programatičnih podlagi ne bi izmenjavala različna mnenja posameznih vprašanih. Zmagovati je treba sposobnost in aktivnost odborov, brez katerih si ni moglo predstavljati učinkovitega delovanja Socialistične zveze. Odbori Socialistične zveze morajo biti najtesneje povezani z množicami članstva, upoštevati njihove pobude, predloge in kritiko, jim omogočiti najširšo politično aktivnost. Odbori morajo biti neposredno gibalo življenja, ki naj se ne osredotoča samo na sestankih, marveč naj se razvija v najraznovrstnejših oblikah. V ta namen je treba nuditi osnovnim političnim organizacijam vso pomoč, da bodo lahko redno poslovale, si preskrbele prostore, se oskrbovale s tiskom in drugimi sredstvi političnega dela.

7. V skladu s sklepi IV. kongresa Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije, se morajo naše organizacije posluževati takih delovnih metod, s katerimi bodo lahko razvijale kar največjo samostojnost oblastnih organov, delavskih svetov, družbenih organizacij in društev.

Delovanja organizacij Socialistične zveze ne gre utesnjevati s

kakršnimi koli podrobnimi organizacijskimi predpisi. Podlaga za delo sleherne organizacije Socialistične zveze je Statut, ki je enoten, ki pa ne more ovirati organizacij, da ne bi samostojno reševale posameznih lokalnih vprašanj in podvezemale organizacijskih ukrepov, ki jih terjajo lokalne potrebe.

V okrajnih in mestnih odborih Socialistične zveze naj se njim v pomoč po potrebi ustanavljajo kulturno-prosvetne komisije, ki pa nikakor ne smejo postati operativna, koordinacijska ali birokratsko direktivna telesa.

Kolikor se pokaže potreba po posebnih komisijah, ki naj pomagajo reševati probleme, vezane z udeleževanjem žensk v javnem in političnem življenju, naj okrajni, oziroma mestni odbori ustanavljajo tudi take komisije. Toda organizacije Socialistične zveze kot celote se morajo v svojem praktičnem delu lotevati vprašanj, ki zadevajo vlogo žensk v političnem, gospodarskem in splošnem družbenem življenju, kot skupnih vprašanj in neločljivih sestavin njihove splošne politične dejavnosti. Zato take komisije, ki pa seveda ne bodo nadomestile organov Antifasiistične fronte žena ne morejo postati samostojna vodstva članic Socialistične zveze ter njihovih društev, ampak so lahko le v pomoč odboru Socialistične zveze.

Resolucija o vlogi SZDL Slovenije v družbenem upravljanju gospodarstva

poročila in vsestranske razprave ugotavlja naslednje:

1. Upravljanje našega gospodarstva po neposrednih proizvajalcih, socialistična politika v celotnem gospodarstvu in vzgoja socialistične zavesti so danes in v neposredni prihodnosti izredno važna vprašanja, katerim morajo naše organizacije posvečati stalno pozornost. Sprito tega je zlasti potrebno:

a) Najširšim množicam članstva odpirati družbeno problematiko našega gospodarstva na sploh; z diskusijo, kritiko in navesti pomagati neposrednim proizvajalcem pri upravljanju; dati pobude, nasvete in predloge odgovornim državnim organom v njihovem delu za nadaljevanje izpopolnjevanje gospodarskega sistema, ki naj popolnoma onemogoči birokratske tendence in odpravi vse nepotrebne administrativne vezi, ki na ta ali na oni način zavirajo ustvarjalno iniativno delovnih kolektivov.

b) Organizacije Socialistične zveze delovnega ljudstva so dolžne nenehno razvijati svoje poznavanje elementarnih eko-

benega razvoja. Subjektivno stremenje k socialističnemu napredku mora upoštevati naše današnje materialne možnosti in izhajajoč iz njih, izpolnjevati pravila socialistične sožitja, ki odredajo obveznosti in dolžnosti, pravice in interese vsakega posameznika na način, da mobilizira vse naše ustvarjalne možnosti in zagotovi čim pravičnejši razdelitev ustvarjenih dobrin po socialističnem kriteriju — vsakemu po njegovem delu, trudu in prispevku skupnosti.

3. Za razvoj socialističnega gospodarstva in resnične socialistične zavesti delovnega ljudstva predstavlja birokratizem stalno nevarnost. Pojav birokratizma so tem nevarnejši, ker se trdovratno skušajo uveljaviti, če proti njim ni dovolj odločne borbe. Vse delo organizacij Socialistične zveze delovnega ljudstva mora prevevati zavest, da je nadaljnji napredek socialistične demokracije mogoče zagotoviti samo z doslednim bojem proti vsem pojavom birokratizma. Istočasno z njim pa je treba odločno preganjati vsa lokalistična in partikularistična stremjenja, ki praktično predstavljajo z državno birokratski-

opozarja na te antisocialistične in nadaljnemu razvoju socialističnih odnosov in družbenega upravljanja zelo škodljive pojave, ki se kažejo v organih delavskega upravljanja. Proti tem pojavom morajo organizacije SZDL mobilizirati vse ljudi v kolektivih samih in vso javnost ter jih izpostaviti socialistični kritiki in splošni družbeni obsodi.

5. Pri nekaterih kolektivih in pri posameznikih se je pojavila kapitalistično lastniško pojmovanje, ki nima z našo družbeno ureditvijo nič skupnega. Sprito tega mora Socialistična zveza v svojem članstvu gojiti zavest, da so proizvodna sredstva družbeno last in razvijati v njem interes za ves razvoj naše družbe, kar pomeni ne videti samo pravic delovnega kolektiva, ampak tudi njegove obveznosti do skupnosti. Zaradi tega je treba tako z ekonomskimi, kakor tudi s političnimi sredstvi delati na to, da se koristi skupnosti pravilno uskladijo s koristmi posameznikov.

6. Potrebno je jasno spoznati, da družbeno upravljanje gospodarstva ni in ne more ostati omejeno le na ožje področje posameznih osnovnih gospodarskih edinic, temveč da mora obseči širše naravne teritorialne skupnosti. Objektivni, zakoniti razvoj ustvarja materialne temelje zavestnemu povezovanju neposrednih proizvajalcev, ki dobiva odraz v socialistični komunalni skupnosti.

Pojmovanje, ki vidi v delovnih kolektivih le ločene, za sebe delujoče enote, je tuje naši socialistični koncepciji družbenega razvoja. Prav razvijanje komunne in v njenem okvirju posameznih delovnih kolektivov, predstavljajo tisto demokratično obliko organizacije, ki mora najbolj olajšati in vsestransko pospeševati oblikovanje vse globlje socialistične zavesti neposrednih proizvajalcev, spoznanje njih širših interesov in njih vključevanje v zavestno izpolnjevanje dolžnosti do družbene skupnosti. Treba je skrbeti, da bodo z viski dela, razen s sredstvi za kritje splošnih družbenih potreb neposredni proizvajalci vedno bolj upravljali preko organov komunalnih skupnosti.

7. Zavedati se moramo škodljivosti mehanizma pojmovanja, ki se ponekod skuša uveljaviti in ki odreda pomen in vlogo zavestno organizirani politični sili v naši socialistični demokraciji. Takšno pojmovanje je lahko nevarno, če ga naše osnovne organizacije nenehno ne odkrivajo v vseh njegovih pojava oblikah in če ne mobilizirajo svojega članstva za dosledno izločanje te miselnosti iz naše družbene sredine. Demokracija ni svoboda v takem smislu, da bi vodila v razkroj in anarhijo. Socialistična demokracija zlasti ni v tem, da se ne bi borili proti raznim antisocialističnim silam. V demokraciji obliki družbenega upravljanja je vloga socialističnih sil v tem, da se zavedajo smotrov socialističnega razvoja družbe, da s temi smotri bogate zavest delovnih ljudi, da jih prepričujejo o pravičnosti teh smotrov in da jih usposabljaajo za borbo proti močem, ki se upirajo socialističnemu razvoju. Naloga socialističnih sil je voditi in vzbujaati v širokih množicah delovnih ljudi ustvarjalno iniativno za uredničevanje socialističnih ciljev.

Zrelost zavestne politične sile pa je tudi v tem, da se uči na življenjskih izkušnjah boja, popravlja in obkruže svoj način dela v skladu z višino zavesti in zrelosti ljudskih množic, ki nosijo družbeni razvoj.

Resolucija o nalogah Socialistične zveze delovnega ljudstva na vasi

Kongres Socialistične zveze delovnega ljudstva je razpravljal o političnem in gospodarskem položaju ter o vlogi SZDL v celotnem družbenem dogajanju in je ponovno ugotovil, da so bili v preteklem obdobju kljub raznim pomanjkljivostim doseženi veliki uspehi pri ustvarjanju naše socialistične družbe, da pri tem razvoj na vasi v gospodarskem, kulturno-prosvetnem in tudi v političnem pogledu se vedno zaostaja. Da bi se v prihodnje pospešil socialistični razvoj vasi, sprejema IV. kongres SZDL Slovenije naslednje sklepe:

1. Izvajanje programa in načel SZDL, torej predvsem borba za naš splošni gospodarski, politični in kulturni dvig ter borba za odstranitev izkoriščanja človeka po človeku, je v interesu skupnosti in vsakega posameznika, torej tudi v interesu vseh delovnih ljudi na vasi. To dejstvo daje organizacijam SZDL na vasi polno moč, da se napreje krepijo vrste svojega članstva in pridobivajo za sodelovanje vse pošteno delovne ljudi naše vasi, ki se do slej iz kakršnihkoli razlogov še niso vključili v njihovo delo.

Večja delavnost in številčnejši članov SZDL na tem področju je ena naših najvažnejših nalog prav zato, ker doseženi uspehi na področju socialističnega sektorja našega gospodarstva omogočajo in tudi zahtevajo hitrejši razvoj na vasi.

Naše organizacije in njihni člani morajo se prepričevalne kot doslej odpirati našemu delovnemu kmetu perspektivo razvoja vasi, odkrivati morajo vzroke, ki ta razvoj zadržujejo in pokazati morajo, da je splošni napredek vasi tako v interesu družbe kakor tudi kmetov samih. Pri izvrševanju teh nalog se moramo zavedati, da administrativno urejanje in metode prisiljevanja lahko rodijo za naš razvoj samo kvarne posledice. Takšne metode lahko uporabljamo le tedaj, ko je potrebno odpraviti kapitalistično izkoriščanje, torej tedaj, ko je potrebno zaščititi tudi koristi delovnega kmeta samega. Najvažnejšo nalogo za razvijanje in utrjevanje socialističnih odnosov, predvsem pa za razvijanje proizvajalnih sil v kmetijstvu, mora ob splošni skrbi SZDL opraviti pravilna socialistična politika občinskih ljudskih odborov. S takšnim delom bo SZDL dejansko usmerjevalec

političnega, kulturnega in gospodarskega življenja na vasi. SZDL se bo tako se bolj okrepila kot politična organizacija delovnega ljudstva mest in vasi, ki ga družijo skupni interes — boj za socializem. Delavski razred, ki je zaradi družbenih in zgodovinskih razmer edini sposoben voditi dosledno borbo za popolno uničenje kapitalistične, nepoštenega in za socializem, bo imel po SZDL vodilno vlogo na vasi samo toliko, kolikor se bo s svojim delom pred celotno organizacijo in pred vsem delovnim ljudstvom izkazal tudi na vasi kot najdoslednejši, najpospešnejši, najiskrenejši in najpoštenjše bорец za socializem.

Pri tem pa je pogoj za odločilnejšo borbo za socializem na vasi predvsem pošten boj malega kmeta proti kapitalističnemu izkoriščevalcu na vasi; podpiranje in organiziranje te borbe delovnega kmeta z vsemi gospodarskimi in družbeno političnimi sredstvi je ena od osnovnih nalog SZDL na vasi.

2. Da bomo lahko premagali veliko zaostalost naše vasi in da bomo ob razvoju proizvajalnih sil uspešno odstranjevali nerazmerje med mestom in vasio, je potrebno poleg dvigovanja politične in kulturne zavesti delovnega kmeta zagotoviti tudi izdatneje materialna sredstva za zgraditev gospodarskih temeljev, kar je glavni pogoj za spremembo proizvodnih odnosov na vasi, za zmago socialističnih odnosov v kmetijstvu. Za doseg tega cilja so sredstva, ki jih pri sedanjem stanju lahko daje naše kmetijstvo samo, preškrbna; vsekakor pa jih moramo izkoristiti v največji meri. Bodoči plani razvoja kmetijstva naj določajo tudi višino sredstev, ki jih bo v te namene s primernimi pogoji prispevala naša socialistična družba. Pomoč socialistične družbe pri premaganju zaostalosti vasi mora okrepiti iniativno pri odkrivanju in uporabljanju lastnih sredstev podeželja.

3. Načelo prostovoljnosti pri vključevanju v zadrugo in pri izstopanju iz njih je temeljni pogoj za zdravo in uspešno socialistično združništvo. Samo zadruga, ki bodo rastle iz takšnih načel, pa naj bo to kmečko delovno združništvo ali pa splošne kmetijske zadruga, bodo mogle odločno vplivati na povečanje kmetijske proizvodnje in na premaganje zaostalosti,

kakor tudi pri uvajanju, razvijanju in utrjevanju socialističnih odnosov na vasi. Brez dvoma odpira pri nas splošno kmetijsko združništvo široke možnosti za hitro in uspešno razvijanje proizvajalnih sil in socialističnih odnosov v kmetijstvu ter postaja s tem eden najvažnejših ekonomskih in političnih faktorjev na vasi.

To vlogo ima splošno kmetijsko združništvo zato, ker v najrazličnejših in zelo številnih oblikah povezuje razdrobljena kmečka gospodarstva s socialističnim sektorjem, ker omogoča popolno demokratičnost upravljanja po kmetih samih, ker združuje vse delovne kmete v skupnem stremeljenju za povečanjem proizvodnje, pri tem pa ne posega v privatnolastniške odnose. Splošno kmetijsko združništvo je tedaj ena od osnovnih politično organizacijskih metod nadaljnega razvoja socializma na vasi. V bodoče bodo morale organizacije SZDL in osnovni organi ljudske oblasti skrbeti, da se bodo te oblike kmetijskega združništva še uspešneje razvijale. Ta naloga SZDL in organov ljudske oblasti je nujna še posebej zato, ker spontan razvoj združništva se ne vodi v socializem, zlasti če upoštevamo dejstvo, da se skušajo že sedaj in se bodo tudi v bodoče skušali v kmetijskem združništvu uveljavljati najrazličnejši ostanki preteklosti in sovražniki socializma.

Proti njim pa je poleg najrazličnejših oblik združništva in socialistične kmetijske posesti odločilno sredstvo predvsem ustrezna socialistična ekonomska politika, zlasti politika cen, kreditov, davčna politika, politika industrializacije in vsi ostali ekonomski ukrepi, ki osvobajajo delovnega kmeta nujnosti, da prodaja svojo delovno silo kapitalističnim izkoriščevalcem na vasi.

4. Splošna kulturno-prosvetna dejavnost mora imeti odločilnejšo vlogo pri napredku vasi. Odpravljanje kulturne zaostalosti, povezovalje vasi z mestom in uspešnejši boj zoper klerikalizem bodo omogočili hitrejši socialistični razvoj. Zato je potrebno okrepiti kulturno-prosvetno delo in izkoristiti zanj tudi razpoložljiva zadržna sredstva. Zlasti pa je treba takšnega razvoja ustrezno prilagoditi sistem osnovnega in kmetijske nadaljevalnega šolstva ter ju mnogo bolj povezati s potrebami podeželskega prebivalstva. Pri

tem je važno delovanje kmetijskih strokovnjakov, ki naj s popularizacijo naprednejših nacionalno kmečkega gospodarstva in najrazličnejših znanstvenih dosegov prispevajo k večji proizvodnosti dela in k odvrcaanju vsakega prebivalstva od zaostalosti in praznoverja.

Posebno skrb je potrebno posvečati kulturno-prosvetnemu dvigu kmečkih žen, saj je njihova zaostalost in nerazgledanost še večja.

5. V težnji, da okrepi pripadnost kmeta k socializmu, mora SZDL razviti močno dejavnost proti klerikalizmu kot opori protisocialističnim in kapitalističnim elementom na vasi in kot tendenci izkoriščanja vere, verskih čustev in cerkve v protisocialistične namene; proti naporom ostankov klerikalizma, da bi ovirali svobodno prodiranje napredne, socialistične misli na vasi, kakor tudi proti preostalemu predvojnemu privilegiranemu položaju klerikalizma, ki je naravno skušal monopolizirati vse kulturno-prosvetno delo pod verskim plaščem. Pri tem delu pa morajo organizacije SZDL preprečiti sektarski odnos do vere in onemogočiti vsakršne izpade, ki dajejo oporo socializmu sovražnim krogom, da z propagando o pregajanju vere zmanjšujejo sodelovanje kmetov v boju za socializem in jim vzbujaajo dvome o nujnosti socialističnega razvoja sodobne družbe. Če bomo dosledno onemogočili, da bi mogli kdorkoli zlorabljati versko prepričanje v protisocialistične namene, da bi se mogli klerikalizem kakorkoli uveljaviti na vasi, bomo istočasno onemogočili kakršenkoli občutek preganjanja vere in bomo s tem bistveno pripomogli k večjemu sodelovanju delovnega kmeta v boju za socializem.

Vztrajna politična vzgoja kmečkega prebivalstva, vztrajno razvijanje zadržanja v socialistično budočnost kmeta in delovnega človeka sploh, poglabljanje zaupanja v socialistične perspektive doma in na tujem ter v nujnost zmage sil socializma in demokracije v svetu, utrjevanje prepričanja, da je samo zmaga socialističnih sil poročilo za svetovni mir, širjenje zavesti o vse večjem prodiranju socialističnih odnosov med posamezne narode in države, vse to je prvi pogoj, da bo mogla Socialistična zveza delovnega ljudstva uspeti v svojih naporih za največjo mobilizacijo kmečkega prebivalstva v boj za socializem.

Vlada Tomšič in Stane Kavčič med kongresom

nomskih zakonitosti in razvoju družbe. Z obvladovanjem teh zakonov morajo skrbeti za čim uspešnejši razvoj naše socialistične skupnosti.

Naše okrajne in občinske organizacije pa morajo še posebej jasno izpostaviti in tolačiti cilje naše ekonomske politike, ki z obvladovanjem ekonomskih zakonov pospešuje kmetijsko proizvodnjo in vodi ter usmerja k novim socialističnim proizvodnim odnosom na naši vasi.

c) Z ekonomskimi argumenti dokazovati, da je samo razširjanje in povečana proizvodnja ter dvig storilnosti dela edini in pravi vir za zadovoljevanje gmočnih in kulturnih potreb delovnega človeka, kakor tudi za socialistični napredek celotne družbe.

2. Kongres pozdravlja vse doslej storjene napore in ukrepe usmerjene k temu, da se odpravijo preživeli ostanki starega administrativnega načina upravljanja v gospodarstvu, ki zavirajo nadaljnji razvoj proizvajalnih sil in otežujejo zmagovito pot socialističnemu družbenemu sožitju.

Sočidno socialistično družbeno zavest svobodnega proizvajalca, posameznika, delovnega kolektiva ali lokalne skupnosti je graditi na spoznavanju osnovnih gospodarskih zakonitosti druž-

JAVNA LICITACIJA

VOJNA POŠTA 7250-27 V ZAGREBU bo imela v svojih prostorih v Staničevi ul. 4/II., soba 65, javno licitacijo, in sicer:

1. Celje, LR Slovenija, za gradnjo stanovanjske zgradbe dne 16. maja 1953, ob 9. uri.

Predračunska vsota 15.000.000 din.

Čas dograditve: 30. XII. 1953.

Izdelek in pogoje dvignite na gornji vojni pošti v delovnem času ob predložitvi pooblastila od podjetja.

Tekstilna tovarna ter barvarna in apretura

Ptuj

SE PRIDRUŽUJE K ČESTITKAM ZA PRAZNIK DELA!

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR VAREŠ RAZPISUJE NATEČAJ

za dva zdravnika s splošno prakso in enega ekonomista z ustrezno prakso.

Nastop takoj.

Plača po dogovoru. Interesenti se naj javijo na gornji naslov.

ŽELEZARNA ZENICA

ZENICA

RAZPISUJE ZA 5. MAJ 1953:

OFERTALNO LICITACIJO

ZA BARVANJE ŽELEZNE KONSTRUKCIJE V INDUSTRIJSKIH DVORANAH ORIENTACIJSKA TEŽA JE 20.000 TON

PONUDBE POSLATI NA TONO KONSTRUKCIJE POGOJI IN POJASNILA SE DOBE PRI DELOVODJH. — V REŽIJU ŽELEZARNE ZENICA

Kolektiv gradbenega podjetja

„DRAVA“

PTUJ

ČESTITA VSEM DELOVNIM LJUDEM SIROM PO NAŠI SOCIALISTIČNI DOMOVINI K DELAVSKEMU PRAZNIKU, 1. MAJU!

IZVRŠUJEMO VISOKOGRAĐNJE PO SOLIDNIH KONKURENCIJSKIH CENAH.

Izdelujemo betonske cevi vseh dimenzij kakor tudi mizarske izdelke (stavbeno pohištvo — okna, vrata) po nizkih cenah. — Kvaliteta z jamčeno!

SPOMLADANSKI ZAGREBSKI VELESEJEM

9. do 17. maja 1953

Edinstvena prilika za nakup jugoslovanskih proizvodov!

ASORTIMENT izloženih robe: 2700 vrst izdelkov vseh skupin blaga.

ŠTEVILO UDELEŽENCEV: 650 podjetij iz vseh ljudskih republik.

ODOBRENI POPUSTI: 50% na železnici z obrazcem K-13, 50% na ladjah, znaten popust na avionih JAT.

UDELEŽENCI (razstavljaleci): V Vašo korist je, da si pravočasno uredite izložbene prostore, odberite in pripelжете blago ter si postavite izložbe!

TRGOVCI, pregledajte svoje potrebe, pridite na sejem, ker boste na njem najbolj kupovali!

OBISKOVALCI, sejem bo najbolj zanimiv za vas. Obiščite ga! Cene vstopnic so znižane na 30 in 10 din.

Spomladanski zagrebški velesejem je do sedaj največji sejem jugoslovanskih razstavljalcev in blaga.

UPRAVA ZAGREBSKEGA VELESEJMA OB TEJ PRILIKI ČESTITA UDELEŽENCEM IN OBISKOVALCEM VELESEJMA TER SVOJIM POSLOVNIM PRIJATELJEM K 1. MAJU!

UPRAVA ZAGREBSKEGA VELESEJMA

Dnevne vesti

KOLEDAR

Torek, 28. aprila: Žirani, Dragoslav Brcan, 29. aprila: Marina, Vital

28. IV. 1951: Rojen v Ljubljani zgodovinar Ivan Vajkard Valvazor, 29. IV. 1942: Ustreljen prvi šest talcev v Radoboj vasi na Dolenjskem.

28. IV. 1944: Ogorčene borbe VII. korpusa pri Žužemberku.

KRVODAJALCI

V tekočem tednu ne bo odvzemov krvi v Zavodu za transfuzijsko ekipo na terenu.

Opozorilo! V dnevi od 1.—3. maja bo brdo mnogo planincev obiskoval naša gore. Ker je pred nedavnim zapadom nov sneg, posebno v Julijskih in Savinjskih Alpah, opozarjamo vse obiskovalce gore, naj ne hodijo v omenjene predel brez potrebne opreme (cepini, derose, topial obiska) in naj se varujejo tudi izpostavljenih snežnih in padajočega kameneja. V izbiri poti naj se informirajo o dostopnosti oz. prehodnosti v planinah še ni pomlad!

Mestna planina Ljubljani obvešča vse prizadete organizacije in ustanove, da so vsa razpoložljiva sredstva za podeljevanje raznih podpor in prispevkov v obsegu, ki ga dovoljuje nemena, že izrpana ter nima za to več nobenih kreditov. Zato na zadnje prošnje ne bomo več odgovarjali.

Obveščamo vse ustanove, društva in množične organizacije, da v prihodnje ne bomo več odgovarjali na razne prošnje za dodeljevanje denarnih ali materialnih podpor, ker podjetje nima za te namene nobenih razpoložljivih sredstev več. — Upravni odbor tiskarne »Jozef Mošičič v Ljubljani.

Kaj več, kaj znaš? — ugankarski list »Slovenske poročevalce«. Prvomajška številka izide v četrtek, 30. aprila, v povračilo nakladi. Vsebovala bo dve veliki nagradni križanki, za katerih rešitev je razpisanih nad 17.000 dinarjev nagrad. Razen tega je za rešitev šifrirane rešitve ena nagrada 500 dinarjev. Če za prvomajsko številko ne boste prejeli rešitve, jo lahko prejmete pri prvomajški številki našega ugankarskega lista!

Triglaviški dom na Kredarici bo od 30. aprila do 3. maja odprl in zalatino oskrboval. — PD Ljubljana — matica.

Planinsko društvo Ljubljana — matica priredi od 30. aprila do 3. maja izlet na Komno in Triglavsko jezero. Artobera je iz Ljubljane. Prijave v planinskem društvu Ljubljana — matica.

Če poznate odlike krem »POUR VOUS«, jo boste gotovo ponovno zahtevali v drogerijah in parfumerijah.

Parole za prvi maj Vam izdela takoj in po ugodni ceni Orkosli-karstvo Pevšič, Ljubljana, Tito-va 36.

Halo! Kam za 1. maj? V turistični kraj Turjak okoli otvoriš nove gostilne v združenem domu ter obenem na ogled zgodovinskega gradu s prekrasno okolico. Za izvrstno jedilo in pijačo s plesom preskrbljeno. — Vabi odbor.

Zakaj bi molje samo preganjali? Ko Vam na dan 1. maja priporočimo sredstvo MOTOX, da jih uničujemo. Pazite na znamko MOTOX.

GLEDALIŠČE

DRAMA

Torek, 28. aprila ob 20: Linhart »Matteček se ženi«. Abonma red E. (Matteček-Lozje Rozman).

Sreda, 29. aprila ob 20: Snow »Pygmalion«. (Higgins-Stano-potokar). Abonma red D.

Četrtek, 30. aprila ob 15: Linhart »Matteček se ženi«. (Matteček-Stane Censki). Zaključena predstava za učence v gospodarski ob 20: Racine »Britanik«. (Agripina-Serčičeva, Junja — Mihaela Novakova). Abonma red S. dramski.

Petek, 1. maja: Zaprt

OPERA

Torek, 28. aprila ob 20: Puccini »Madama Butterfly«. Abonma red A.

Sreda, 29. aprila ob 20: Gotovac »Ero z onega sveta«. Abonma red F.

Četrtek, 30. aprila: Zaprt

Petek, 1. maja: Zaprt

MESTNO GLEDALIŠČE

Gledališka pasaža

Torek, 28. aprila ob 15: P. Golla »Jurček«. Izvajalci MKUD I. Cankar. Klasična gimnazija. Razpisani: 19.00 prof. Drago Stepišnik: Sport ob IV. kongresu Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije; 19.00 Popoldanski koncert slovenske simfonije glasbe; 17.45 S. Sekelj: Težnja na jeziki; 18.00 Narodne pesni poje mešani zbor Svobode »Ivan Cankar«. Ljubljana p. v. Dorothea Matula; 18.30 Kulturni predlog — Peter Levec: Pesmi štiri; 18.40 Koncert pianista Marjana Lipovšek; 19.20 Radijski dnevnik; 20.00 Odločki iz oper Catalani; Mancinellija in Boita; 20.45 Radijska univerza — Dušan Kermaver: O delavskem gibanju na Slovenskem; 21.00 Glasbena kulturna rodov Jugoslavije — 23. oddaja: Srbska glasba po prelomu stoletij; 23.00—24.00 Oddaja Redia Jugoslavija za tujino na valu 321,1 m (prenos iz Zagreba).

VREME

Vremenska napoved za turek dne 28. aprila: Oblačno vreme s padavinami. Temperatura ponoči do 6°C, čez dan do 15°C.

KONCERTI

V okviru I. festivala ekonomskih fakultet Jugoslavije bo 28. aprila ob 20 v dvorani Slovenske filharmonije »Koncert jugoslovanskih narodnih in umetnih pesni«. 30. aprila ob 20.30 v veliki uni-on-ski dvorani »Večer jugoslovanskih narodnih pesni«. Na prireditveni nastopijo najboljši pevski zbori in folklorne skupine študentov Univerz iz Beograda, Sarajeva, Skopja, Zagreba in Ljubljane.

PREDAVANJA

Trgovinska zbornica sporoča, da bo na sestanku gospodarstvenikov, ki bo v torek, dne 28. aprila ob 17 uri v sejni dvorani, Tomšičeva ulica 7, razprava o vprašanih uredbi o davku na sklad plač. Vredni referat bo imel tov. Jamar Mirko. Obenem opozarja Trgovinska zbornica, da je prvotno najavljeno predavanje tov. ing. Vehnoverja zaradi predavateljeve odsotnosti preloženo.

Dr. Henry Piéron, profesor na College de France in direktor inštituta za psihologijo na univerzi v Parizu, strokovnjak za uporabo psihologije bo predaval dne 30. aprila ob 9. uri v zbornici dvorani Univerze o temi: »Vpliv dednosti in okolja na naravo psih. n. sposobnosti«.

Dr. Henry Piéron, profesor na College de France in direktor inštituta za psihologijo na univerzi v Parizu, strokovnjak za uporabo psihologije bo predaval dne 30. aprila ob 9. uri v zbornici dvorani Univerze o temi: »Vpliv dednosti in okolja na naravo psih. n. sposobnosti«.

Društvo gradbenih inženirjev Slovenije vabijo na predavanje dr. Fadusa Viktorja, uglednega dunajskega socialističnega pedagoга in strokovnjaka za šolska vprašanja. Predaval bo v dvorani Doma simpatov na Miklošičevi c. 22 v sredo 28. aprila ob 20 uri o: Predlogu reforme avstrijskega šolstva. Vabimo vse prosvetne delavce in javnost, ki se zanima za vzgojna vprašanja.

Dr. Henry Piéron, profesor na College de France in direktor inštituta za psihologijo na univerzi v Parizu, strokovnjak za uporabo psihologije bo predaval dne 30. aprila ob 9. uri v zbornici dvorani Univerze o temi: »Vpliv dednosti in okolja na naravo psih. n. sposobnosti«.

Prof. dr. M. Roš iz Svice predava dne 30. aprila ob 10. uri v dvorani Zavoda za raziskavo materiala in konstrukcij LRS v Ljubljani, Dimičeva ulica 12.

Tema predavanja:

Statične obremenitve, utrujenost in uklonska stabilnost.

Po predavanju bo ustanovna skupščina Udruženja za preiskavo materiala LRS.

Pediatrična sekcija SZD ima svoj redni mesečni sestanek dne 29. aprila ob 19 v predavalnici Pediatrične klinike. Program: diskusijski večer o antituberkuloznem delovanju na pediatričnem področju. Vodi tovarš. dr. B. Adamič. Sestanek bo priredili v sredo, 29. aprila ob 17. uri bo v klubski dvorani Trgovinske zbornice v Ljubljani, Tomšičeva 7, prvi sestanek nove sekcije za računovodstvo pri Društvu ekonomistov z referati: 1. Peter Vesel, nadlekar Uprave za dohodke pri Državnem sekretariatu za gospodarstvo LRS: »O načelih nove uredbe o davku od sklada za plače«.

2. Martin Benčina, direktor Družbene evidence pri Centrali Narodne banke LRS: »Seznam družbene evidence«.

3. Mirko Jamar: (Zavod za planiranje LRS): »Predlog za bodočo ureditev družbene evidence«. Po referatu bo diskusija in razgovor o bogastvu dela nove sekcije, Društvo ekonomistov.

RADIO

Poročila: 5.30, 6.30, 12.30, 15.00, 17.00 in 22.00 — 11.00 Šolska ura za nižjo stopnjo — Vojko Novak: Ko je divjala vojna; 11.30 Šolska ura: višja stopnja; 12.00 Narodni dan: Beg iz tatarske smrti; 12.00 Pester spored slovenskih narodnih umetnih, vokalnih in instrumentalnih skladb; 12.45 Med glasbenim sporedom kulturni drobci; 14.00 P. znane poslušalce: Priporočila in ilustrira prof. Marjan Lipovšek; 14.40 Adnissel: Varšavski koncert in R. Richardson: Londonska fantazija; 15.30—15.45 Naš roman — III in Petrov: Dva-krat; 16.00 prof. Drago Stepišnik: Sport ob IV. kongresu Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije; 16.10 Popoldanski koncert slovenske simfonije glasbe; 17.45 S. Sekelj: Težnja na jeziki; 18.00 Narodne pesni poje mešani zbor Svobode »Ivan Cankar«. Ljubljana p. v. Dorothea Matula; 18.30 Kulturni predlog — Peter Levec: Pesmi štiri; 18.40 Koncert pianista Marjana Lipovšek; 19.20 Radijski dnevnik; 20.00 Odločki iz oper Catalani; Mancinellija in Boita; 20.45 Radijska univerza — Dušan Kermaver: O delavskem gibanju na Slovenskem; 21.00 Glasbena kulturna rodov Jugoslavije — 23. oddaja: Srbska glasba po prelomu stoletij; 23.00—24.00 Oddaja Redia Jugoslavija za tujino na valu 321,1 m (prenos iz Zagreba).

UMRLI

Pogreb pokojne Stari Uršule, roj. Pengerič bo v torek 28. aprila ob 15.30 izpred pokopališča v Štepanji vasi. Do pogreba leži na Zalah v kapelici sv. Andreja. — Držinski Starič in Bukovica.

Nenadoma je umrl naš največji ljubljani brat, slikar in stric dr. Juvane Maks, pravni svetnik v pokopju. Pogreb bo v sredo 29. aprila ob 15. uri v Jožefovi mrliške vežice, Zalučji bratje: Milan, Rudolf, Jenko, Slavko in sestra Dragica družinici, zaročenka Pavla Pečnik in ostalo sorodstvo. Ljubljana, Celje 27. aprila 1953.

Za vedno nas je zapustil naš ljubljani dobi mož, oče, stari oče Piko Anton železniški upokojenec. Pogreb bo v torek ob 16. uri na mestno pokopališče v Celju, Zalučji žena Marija, sin Jože, hčerki Angelica in Merica z družinami, vnuki in ostalo sorodstvo.

Uprava in sindikalna podružnica Kurilnice Ljubljana sporoča, da se je pri vršenju svoje službe smrtno ponesrečil tovarš Glavan Franc — ključavničar. Od njega se bomo poslovili v sredo, 29. t. m. ob 16 uri na pokopališču na Vito. Do takrat po počitju nismo v trupu na Zalah. Dobrega delavca in tovarša bomo ohranili v trajnem spominu.

V 82. letu starosti je umrla naša preljuba mama, babica in prababica Horvat Matilda, roj. Ferš. Pogreb bo v torek 28. IV. 1953 ob 16.30 v Zal — Marijine mrliške vežice. — Zalučji ostali.

ZAHVALE

Vsem sorodnikom, gasdicem, pevcem, obrtnikom in znanecem, ki so prinesli cvetje in počastili na zadnji poti k večnemu počitju našega dragega moža in očeta, Golob Petra, se najlepše zahvaljuje žena Marija, sinovi in hčere Golob.

Ob prerani izgubi naše ljubljene in nepozabne mame Julije Serše, roj. Kastelic, se pristočno zahvaljuje vsem, ki so z nami sočustvovali, ji darovali cvetje ter jo v tako velikem številu spremlili na njeni zadnji poti. — Zalučji družina Serše.

Ob prerani izgubi naše ljubljene in nepozabne mame Julije Serše, roj. Kastelic, se pristočno zahvaljuje vsem, ki so z nami sočustvovali, ji darovali cvetje ter jo v tako velikem številu spremlili na njeni zadnji poti. — Zalučji družina Serše.

Ob prerani izgubi naše ljubljene in nepozabne mame Julije Serše, roj. Kastelic, se pristočno zahvaljuje vsem, ki so z nami sočustvovali, ji darovali cvetje ter jo v tako velikem številu spremlili na njeni zadnji poti. — Zalučji družina Serše.

Ob prerani izgubi naše ljubljene in nepozabne mame Julije Serše, roj. Kastelic, se pristočno zahvaljuje vsem, ki so z nami sočustvovali, ji darovali cvetje ter jo v tako velikem številu spremlili na njeni zadnji poti. — Zalučji družina Serše.

Ob prerani izgubi naše ljubljene in nepozabne mame Julije Serše, roj. Kastelic, se pristočno zahvaljuje vsem, ki so z nami sočustvovali, ji darovali cvetje ter jo v tako velikem številu spremlili na njeni zadnji poti. — Zalučji družina Serše.

Ob prerani izgubi naše ljubljene in nepozabne mame Julije Serše, roj. Kastelic, se pristočno zahvaljuje vsem, ki so z nami sočustvovali, ji darovali cvetje ter jo v tako velikem številu spremlili na njeni zadnji poti. — Zalučji družina Serše.

Ob prerani izgubi naše ljubljene in nepozabne mame Julije Serše, roj. Kastelic, se pristočno zahvaljuje vsem, ki so z nami sočustvovali, ji darovali cvetje ter jo v tako velikem številu spremlili na njeni zadnji poti. — Zalučji družina Serše.

Ob prerani izgubi naše ljubljene in nepozabne mame Julije Serše, roj. Kastelic, se pristočno zahvaljuje vsem, ki so z nami sočustvovali, ji darovali cvetje ter jo v tako velikem številu spremlili na njeni zadnji poti. — Zalučji družina Serše.

Ob prerani izgubi naše ljubljene in nepozabne mame Julije Serše, roj. Kastelic, se pristočno zahvaljuje vsem, ki so z nami sočustvovali, ji darovali cvetje ter jo v tako velikem številu spremlili na njeni zadnji poti. — Zalučji družina Serše.

Ob prerani izgubi naše ljubljene in nepozabne mame Julije Serše, roj. Kastelic, se pristočno zahvaljuje vsem, ki so z nami sočustvovali, ji darovali cvetje ter jo v tako velikem številu spremlili na njeni zadnji poti. — Zalučji družina Serše.

Ob prerani izgubi naše ljubljene in nepozabne mame Julije Serše, roj. Kastelic, se pristočno zahvaljuje vsem, ki so z nami sočustvovali, ji darovali cvetje ter jo v tako velikem številu spremlili na njeni zadnji poti. — Zalučji družina Serše.

Ob prerani izgubi naše ljubljene in nepozabne mame Julije Serše, roj. Kastelic, se pristočno zahvaljuje vsem, ki so z nami sočustvovali, ji darovali cvetje ter jo v tako velikem številu spremlili na njeni zadnji poti. — Zalučji družina Serše.

Ob prerani izgubi naše ljubljene in nepozabne mame Julije Serše, roj. Kastelic, se pristočno zahvaljuje vsem, ki so z nami sočustvovali, ji darovali cvetje ter jo v tako velikem številu spremlili na njeni zadnji poti. — Zalučji družina Serše.

Ob prerani izgubi naše ljubljene in nepozabne mame Julije Serše, roj. Kastelic, se pristočno zahvaljuje vsem, ki so z nami sočustvovali, ji darovali cvetje ter jo v tako velikem številu spremlili na njeni zadnji poti. — Zalučji družina Serše.

Ob prerani izgubi naše ljubljene in nepozabne mame Julije Serše, roj. Kastelic, se pristočno zahvaljuje vsem, ki so z nami sočustvovali, ji darovali cvetje ter jo v tako velikem številu spremlili na njeni zadnji poti. — Zalučji družina Serše.

Ob prerani izgubi naše ljubljene in nepozabne mame Julije Serše, roj. Kastelic, se pristočno zahvaljuje vsem, ki so z nami sočustvovali, ji darovali cvetje ter jo v tako velikem številu spremlili na njeni zadnji poti. — Zalučji družina Serše.

Ob prerani izgubi naše ljubljene in nepozabne mame Julije Serše, roj. Kastelic, se pristočno zahvaljuje vsem, ki so z nami sočustvovali, ji darovali cvetje ter jo v tako velikem številu spremlili na njeni zadnji poti. — Zalučji družina Serše.

Ob prerani izgubi naše ljubljene in nepozabne mame Julije Serše, roj. Kastelic, se pristočno zahvaljuje vsem, ki so z nami sočustvovali, ji darovali cvetje ter jo v tako velikem številu spremlili na njeni zadnji poti. — Zalučji družina Serše.

Ob prerani izgubi naše ljubljene in nepozabne mame Julije Serše, roj. Kastelic, se pristočno zahvaljuje vsem, ki so z nami sočustvovali, ji darovali cvetje ter jo v tako velikem številu spremlili na njeni zadnji poti. — Zalučji družina Serše.

Ob prerani izgubi naše ljubljene in nepozabne mame Julije Serše, roj. Kastelic, se pristočno zahvaljuje vsem, ki so z nami sočustvovali, ji darovali cvetje ter jo v tako velikem številu spremlili na njeni zadnji poti. — Zalučji družina Serše.

Ob prerani izgubi naše ljubljene in nepozabne mame Julije Serše, roj. Kastelic, se pristočno zahvaljuje vsem, ki so z nami sočustvovali, ji darovali cvetje ter jo v tako velikem številu spremlili na njeni zadnji poti. — Zalučji družina Serše.

Ob prerani izgubi naše ljubljene in nepozabne mame Julije Serše, roj. Kastelic, se pristočno zahvaljuje vsem, ki so z nami sočustvovali, ji darovali cvetje ter jo v tako velikem številu spremlili na njeni zadnji poti. — Zalučji družina Serše.

Ob prerani izgubi naše ljubljene in nepozabne mame Julije Serše, roj. Kastelic, se pristočno zahvaljuje vsem, ki so z nami sočustvovali, ji darovali cvetje ter jo v tako velikem številu spremlili na njeni zadnji poti. — Zalučji družina Serše.

Ob prerani izgubi naše ljubljene in nepozabne mame Julije Serše, roj. Kastelic, se pristočno zahvaljuje vsem, ki so z nami sočustvovali, ji darovali cvetje ter jo v tako velikem številu spremlili na njeni zadnji poti. — Zalučji družina Serše.

Ob prerani izgubi naše ljubljene in nepozabne mame Julije Serše, roj. Kastelic, se pristočno zahvaljuje vsem, ki so z nami sočustvovali, ji darovali cvetje ter jo v tako velikem številu spremlili na njeni zadnji poti. — Zalučji družina Serše.

Ob prerani izgubi naše ljubljene in nepozabne mame Julije Serše, roj. Kastelic, se pristočno zahvaljuje vsem, ki so z nami sočustvovali, ji darovali cvetje ter jo v tako velikem številu spremlili na njeni zadnji poti. — Zalučji družina Serše.

Ob prerani izgubi naše ljubljene in nepozabne mame Julije Serše, roj. Kastelic, se pristočno zahvaljuje vsem, ki so z nami sočustvovali, ji darovali cvetje ter jo v tako velikem številu spremlili na njeni zadnji poti. — Zalučji družina Serše.

Ob prerani izgubi naše ljubljene in nepozabne mame Julije Serše, roj. Kastelic, se pristočno zahvaljuje vsem, ki so z nami sočustvovali, ji darovali cvetje ter jo v tako velikem številu spremlili na njeni zadnji poti. — Zalučji družina Serše.

Ob prerani izgubi naše ljubljene in nepozabne mame Julije Serše, roj. Kastelic, se pristočno zahvaljuje vsem, ki so z nami sočustvovali, ji darovali cvetje ter jo v tako velikem številu spremlili na njeni zadnji poti. — Zalučji družina Serše.

Ob prerani izgubi naše ljubljene in nepozabne mame Julije Serše, roj. Kastelic, se pristočno zahvaljuje vsem, ki so z nami sočustvovali, ji darovali cvetje ter jo v tako velikem številu spremlili na njeni zadnji poti. — Zalučji družina Serše.

Ob prerani izgubi naše ljubljene in nepozabne mame Julije Serše, roj. Kastelic, se pristočno zahvaljuje vsem, ki so z nami sočustvovali, ji darovali cvetje ter jo v tako velikem številu spremlili na njeni zadnji poti. — Zalučji družina Serše.

Ob prerani izgubi naše ljubljene in nepozabne mame Julije Serše, roj. Kastelic, se pristočno zahvaljuje vsem, ki so z nami sočustvovali, ji darovali cvetje ter jo v tako velikem številu spremlili na njeni zadnji poti. — Zalučji družina Serše.

Ob prerani izgubi naše ljubljene in nepozabne mame Julije Serše, roj. Kastelic, se pristočno zahvaljuje vsem, ki so z nami sočustvovali, ji darovali cvetje ter jo v tako velikem številu spremlili na njeni zadnji poti. — Zalučji družina Serše.

Ob prerani izgubi naše ljubljene in nepozabne mame Julije Serše, roj. Kastelic, se pristočno zahvaljuje vsem, ki so z nami sočustvovali, ji darovali cvetje ter jo v tako velikem številu spremlili na njeni zadnji poti. — Zalučji družina Serše.

CEL. AVTO-MOTOR znamke

Studenbaker, 85 KS, v dobrem stanju, prodam. Drevnška Anton, Maribor-Tezno, Dobrovaška 10. 7053-4

MOSKO KOLO, dobro ohranjeno, poceni prodam. — Naslov v ogl. odd. 7057-4

VRANE ZASTRUPITE z zastrop. ljenimi jelci. Ing. Prezelj, Ljubljana, Wolfova 3. 7052-4

UGODNO PRODAJAM kuhinjsko kredenco in šivalni stroj. Naslov v ogl. odd. 7058-4

MOSKO KOLO prodam. Naslov v ogl. odd. 6911-4

SENO ZA KONJE prodam. Naslov v ogl. odd. 7059-4

BARAKO S STRESNO OPEKO na Galjevi pod Rakovnikom, ki se mora podirati, prodam. Naslov v ogl. odd. 7051-4

1000 KOMADOV STRESNE OPEKE (hobrovec) kupim. Jerančič — Karlovska 8. 7061-5

JESENOV LES kupim. K. Z. Ježica. 6910-5

OBVESTILO

Ker se dnevno ponavljajo prošnje za razne podpore in prispevke, obveščamo vse interese, da zaradi obveznosti naprav OLO in potreb samega podjetja, ker je še neizpolnjeno s potrebnimi sredstvi za normalno obratovanje, ne bomo več podeljevali nobenih podpor in prispevkov raznim ustanovam, dru